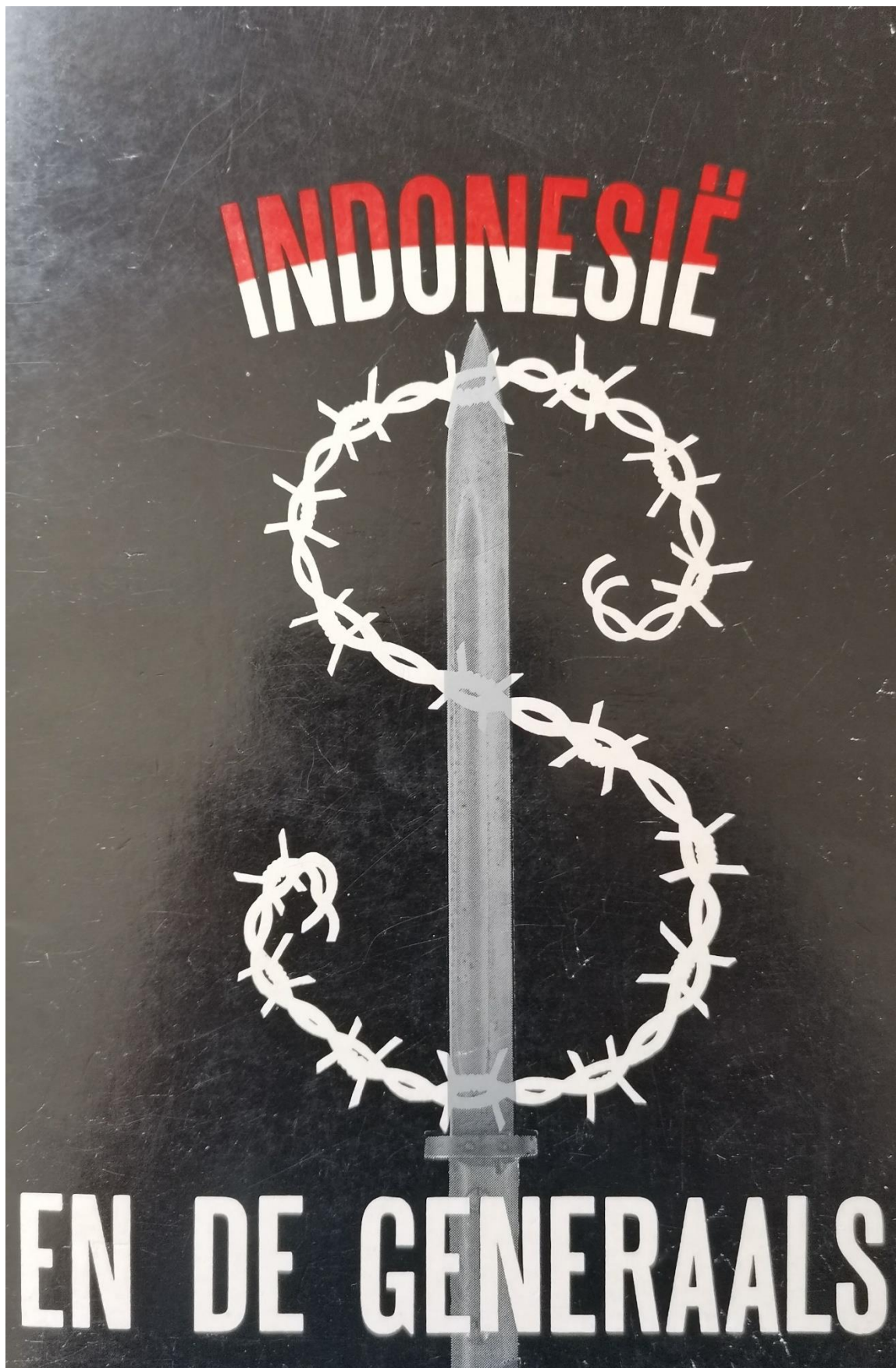

INDONESIË EN DE GENERAALS

www.MinisterieVanPropaganda.org

UITGEVERIJ PEGASUS-AMSTERDAM 1968

VOORWOORD

In oktober 1965 deed een groep generaals, voornamelijk oud-KNIL-officieren, een greep naar de macht in Indonesië. De terreur tegen de democratische krachten en de wijziging van de Indonesische politiek door het bewind Suharto-Nasution, tonen duidelijk aan uit welke hoek de wind waait.

In de documentatie, opgesteld door de journalist Sumartono en zijn collega's, waaraan dit boekje voor een groot deel is ontleend, zijn zoveel mogelijk feiten en achtergronden bijeengebracht. Ze verhelderen ook voor de Nederlandse lezer de recente ontwikkeling in Indonesië.

Op het moment van de staatsgreep bevonden deze Indonesiërs zich in het buitenland. Over de precieze toedracht van de gebeurtenissen en de daarmee verband houdende complotten, is zeker het laatste woord nog niet gesproken.

Sumartono en zijn collega's hebben zich echter naar eer en geweten van hun taak gekweten.

De door hen verzamelde gegevens tonen duidelijk aan waarom het generaalsbewind aan de macht is geholpen en dat het bezig is de klok terug te zetten. Juist dezer dagen werd het laatste genationaliseerde bedrijf aan de vroegere koloniale eigenaars teruggegeven.

De bereidheid tot samenwerking met alles wat reactionair is in de wereld, werd direct na het uitroepen van de militaire dictatuur bekend gemaakt.

Nauwere betrekkingen werden aangeknoopt met het marionettenbewind van Cao Ky in Saigon. In februari j.1. sprak de minister van buitenlandse zaken van het generaalsbewind Malik zich nog eens zeer lovend uit over Ky en zijn strijdkrachten en veroor-

deelde de acties van het Bevrijdingsfront. De verbindingen met de neutralistische regeringen van de landen in Zuidoost-Azië verslechterden of werden dienstbaar gemaakt aan de strategische belangen van Amerika. Ambassadeurs en ambassadepersoneel werden vervangen door militairen die hun trouw aan de Suharto-Nasutionklike hadden bewezen.

De Westelijke wereld werd overstroomd met delegaties waarbij in ruil voor economische en militaire hulp de genationaliseerde bedrijven en onontgonnen bodemschatten met velerlei faciliteiten aan de buitenlandse monopolies werden aangeboden. Een wet op de buitenlandse investeringen werd afgekondigd, die de deur wijd openzette voor het buitenlandse kapitaal. Het spreekt vanzelf dat deze reactionaire coup, die de regering Sukarno ten val bracht en een volledige koerswijziging bewerkstelligde, niet uit de lucht is komen vallen.

Vele jaren lang hebben de agenten van het Amerikaanse imperialisme, de CIA en de diverse geheime diensten, ondermijnend werk in Indonesië verricht. Tal van Amerikaanse studies, gemaakt in Indonesië, vaak met geld uit internationale ontwikkelingsfondsen, bevestigen dit.

Op dezelfde wijze als Amerika dit in Vietnam deed, trachtte het Indonesië in zijn greep te krijgen terwille van zijn economische invloedssferen en militaire machtsuitbreiding. Het Amerikaanse imperialisme streeft ernaar zijn positie, die zware averij heeft opgelopen, te versterken in Zuidoost-Azië. Met dit doel voor ogen werd door het militaire bewind in Indonesië, onder de vlag van het anti-communisme een golf van terreur ontketend, waarbij honderdduizenden mensen werden vermoord. In de gevangenissen en concentratiekampen bevinden zich tienduizenden mannen en vrouwen onder mensonterende omstandigheden. Vele vooraanstaande Indonesiërs werden

zonder vorm van proces vermoord, of in geheime processen ter dood veroordeeld. De organisaties van de arbeiders- en boerenbeweging, verschillende nationalistische organisaties werden verboden.

De universiteiten, het onderwijs, het persbureau Antara en andere instellingen werden 'gezuiverd' en evenals het parlement gelijkgeschakeld. Van verkiezingen willen Suharto en Nasution, evenals de Griekse generaals, niets weten. Trouwens, wat zouden zulke verkiezingen waard zijn, nu elke vrijheid van meningsuiting en van organisatie wordt onderdrukt, en het in bezit hebben van marxistische literatuur betekent het leven riskeren?

Dat de generaalskliek zelfs in deze omstandigheden verkiezingen vreest, tekent slechts het bewind en de situatie.

Het bouwsel van deze 'orde baru' (nieuwe orde) kan bij elke rechtgeaarde Nederlander slechts walging oproepen. Het herinnert teveel aan de fascistische methoden die we zelf in de jaren 1940-1945 hebben leren kennen.

Het past hier tevens aandacht te wijden aan de beoordeling door de revisionistische politici van de Indonesische gebeurtenissen.

Ook in de Sowjet-Unie en andere socialistische landen kreeg men al spoedig bezoek van de vertegenwoordigers van het generaalsbewind.

De welwillende houding waarmee het nieuwe bewind werd tegemoetgetreden, ontstelde talloze vooruitstrevende mensen over de gehele wereld. In de jaren, voorafgaande aan de coup van de generaals, hadden de Socialistische landen op vele manieren zaken gedaan met de regering Sukamo.

Na de machtsovername door de generaals deden de leidende kringen in de Sowjet-Unie, alsof er niets veranderd was. In de loop van 1966 bracht Malik er een bezoek en verkreeg uitstel van betaling van de

schulden, die voortvloeiden uit de aan Indonesië verstrekte leningen, die in die tijd niet minder dan 785 miljoen dollar bedroegen. Daar de schuld aan de Sowjet-regering en die aan de andere socialistische landen een aanzienlijk deel vormden van de totale schuld aan het buitenland, betekende dit uitstel een daadwerkelijke steun aan het generaalsbewind. Alle projecten die op stapel stonden werden uitgevoerd en 'feestelijk' overgedragen in de geest van vriendschap. De wettige vertegenwoordigers van de in Indonesië verboden organisaties en pers in de Sowjet-Unie, werden echter uitgewezen.

Daarentegen werden de betrekkingen met de gelijkgeschakelde vakbonden aangehaald en een delegatie voor de 1 Mei-viering in Moskou uitgenodigd door de Sowjet-vakbonden. Hoewel bijvoorbeeld in de Prawda kritiek op de vervolgingen van vooruit-strevende Indonesiërs werd gebracht, brachten andere bladen, waaronder de Izwestia, lovende artikelen over het generaalsbewind en zijn politiek. In augustus ontving men in Moskou de marinecommandant admiraal Muljadi en een delegatie voor besprekingen over verdere militaire hulp.

Van zijn kant verklaarde de generaalskliek bij monde van zijn vertegenwoordigers herhaaldelijk dat men het socialisme ten zeerste bewonderde en nastond.

De strijd in Indonesië, zo verklaarden zij, was niet gericht geweest tegen het communisme, maar tegen de PKI. Door verschillende partijen werden de 'fouten' van de PKI breed uitgemeten en werd naarstig gezocht naar 'anti-imperialistische tendenzen' in de politiek van het generaalsbewind. Terwijl er honderdduizenden mensen werden afgeslacht, staken deze 'communisten' geen hand uit om de terreurgolf in Indonesië een halt toe te roepen. De Indonesische communisten werden in de steek gelaten.

Indonesië is thans geen neutraal land meer. Aan het karakter van het generaalsbewind kan door niemand meer getwijfeld worden. Aan dit bewind kleeft het bloed van de beste zonen en dochters van het Indonesische volk, die gestreden hebben voor de vestiging van de onafhankelijke republiek Indonesië. Deze onafhankelijkheid is men bezig te vernietigen. Wij zijn er echter van overtuigd dat de dag zal komen, dat deze ‘nieuwe orde’, die een welbekende oude orde is, gestoken in neo-kolonialistisch kleding, door de Indonesische volksmassa’s zal worden weggevaagd.

Het is niet de eerste keer dat gepoogd werd de PKI en de democratische organisaties te vernietigen en zo het Indonesische volk van zijn voorhoede te beroven. Dat is zowel vóór als na 1945, toen de Republiek werd uitgeroepen, gebeurd. De nationale revolutionaire krachten in Indonesië herstellen zich en strijden moedig tegen het onwettige en wrede generaalsbewind.

Solidariteit van alle democraten met deze strijd is noodzakelijk. De strijd voor de democratie en tegen het neo-kolonialisme is één en ondeelbaar. Het gaat ons allemaal aan. De CPN heeft in het verleden voortdurend blijk gegeven van haar onvoorwaardelijke steun aan de PKI in haar strijd voor nationale zelfstandigheid en voor een beter leven van het Indonesische volk.

Na de oorlog hebben de Nederlandse communisten leiding gegeven aan de strijd tegen de koloniale oorlog en voor de verdediging van de Republiek Indonesië. In massale stakingsacties tegen de troepentransporten en wapenverscheppingen, werd de Indonesische vrijheidsstrijd gesteund. Door op te treden voor de overdracht van West-Irian aan de Republiek Indonesië werd uiting gegeven aan de principiële anti-imperialistische politiek van de Nederlandse

communisten. Ook na de gebeurtenissen van 1965 is dat niet anders geweest.

Het 22ste congres van de CPN sprak zich uit tegen iedere steun, die door de Nederlandse regering, ondernemingen of banken aan het generaalsbewind wordt gegeven, al of niet onder het schijnheilige mom van ontwikkelingshulp.

Er zijn tientallen openbare vergaderingen geweest over Indonesië en er zijn handtekeningenacties georganiseerd.

De jeugd was op haar eigen wijze actief met felle demonstraties tegen het generaalsbewind. De vrouwen protesteerden bij de Indonesische ambassade.

In het parlement traden de woordvoerders van de CPN vastbesloten op tegen elke steunverlening aan het generaalsbewind.

In een motie eiste de CPN, dat de regering haar invloed zou aanwenden, opdat de dreigende executies van Njono, Sudisman, dr. Subandrio en andere politieke tegenstanders van het bewind niet zouden worden voltrokken.

De motie werd niet aangenomen. Doch de regering werd na een bewogen debat gedwongen toe te zeggen, dat ze op een haar geëigende manier de gedachte, die uit de motie sprak, aan de Indonesische regering ter kennis zou brengen.

Steun aan de revolutionaire beweging die zich onder leiding van de PKI ontwikkelt, is een noodzaak voor iedereen, die het eerlijk meent met de internationale solidariteit.

De Nederlandse arbeidersbeweging kan in velerlei vormen een waardevolle bijdrage leveren aan de bevrijding van Indonesië van het neo-koloniale juk. Moge bijgaande publicatie ook U, lezer, van de noodzaak hiervan overtuigen.

A. van Ommeren-Averink

DE GENERAALS AAN DE MACHT.

Bijna drie jaren zijn verstreken sinds in oktober 1965 een groep generaals onder leiding van Suharto en Nasution de democratische regering van Indonesië omver wierp.

Hun bewind werd ingeluid door een van de afschuwelijkste bloedbaden uit de geschiedenis van de mensheid.

Honderdduizenden Indonesiërs werden op gruwelijke wijze vermoord in een systematische uitroeiingscampagne, gericht tegen de aanhangers en kaders van de Indonesische Communistische Partij (PKI) en andere progressieve, werkelijk nationale krachten. Sindsdien heeft het generaalsbewind nog honderdduizenden anderen gevangengezet in kampen.

Dit alles geschiedde, omdat er volgens de generaals een ‘complot’ zou hebben bestaan van de PKI en bepaalde legeronderdelen, dat gericht was tegen de regering van Sukarno in Djakarta.

En natuurlijk werd deze opvatting door de pers in het buitenland destijds graag overgenomen.

Wie echter na drie jaren deze beschuldigingen nog eens bekijkt, komt tot vreemde gevolgtrekkingen. Sukarno, de wettig gekozen president, is afgezet. Een groot aantal ministers van zijn regering is gevangengenomen of ontslagen. Een ervan is ter dood veroordeeld. Het parlement is door de militairen ‘gezuiverd’ van alle vooruitstrevende figuren. Verkiezingen zijn daarna niet gehouden, maar de nieuwe leden zijn door de generaals benoemd . . .

Het blijkt dat de werkelijke complotteurs van 1965 de mannen zijn die thans in Djakarta op onwettige wijze Indonesië regeren en het land, geheel volgens de opdracht van hun meesters in het buitenland, hebben

opengezet voor het buitenlandse kapitaal.

Welke gevolgen deze machtsgreep van de generaals heeft gehad voor Indonesië, wordt met de dag duidelijker.

Het bewind had de eigen bevolking de belofte gedaan de grote vraagstukken van economische aard waarmee de regering Sukamo worstelde, te zullen oplossen.

Het is daarin - ondanks de miljoenen en miljoenen dollars hulp uit het buitenland - niet geslaagd.

De rijst wordt nog steeds duurder en schaarser, de werkloosheid neemt toe, de wantoestanden in de steden en vooral op het platteland ten gevolge van het 'beheer' door de militairen zijn vaak hemeltergend.

De buitenlandse concerns, die van de Verenigde Staten voorop, zijn als een troep hongerige kraaien op het rijke land neergestreken.

De Nederlandse bedrijven bleven niet achter. Economische missies zijn aan de orde van de dag. Met kredieten wordt royaal gesmeten. De 'ontwikkelingshulp' die betaald wordt door het Nederlandse volk schept de juiste sfeer voor de kapitaalsinvesteerders. Zij worden op velerlei manieren door het bewind tegemoetgekomen en krijgen belastingvrijdom in vele vormen.

De nette Nederlandse kranten hebben zich gehaast door middel van speciale correspondenties en verslagen van reisredacteuren een goed klimaat te scheppen voor deze ontwikkelingen.

De goede wil van de nieuwe leiders wordt huizenhoog geprezen, hoewel vooral de laatste tijd een bezorgde ondertoon begint door te klinken.

De misdaden die het regiem in 1965 en daarna aan de eigen bevolking beging werden en worden steeds uiterst summier en met welwillende toegeeflijkheid beschreven. Illustratief zijn vooral de pogingen om

de massale slachtpartijen voor te stellen deels als particuliere wraaknemingen van militairen van lagere rang, deels als religieuze moorden van de inlandse bevolking, gepleegd op de goddeloze marxisten.

Hiermede bereikte men een tweeledig doel. In de eerste plaats werden de huidige machthebbers min of meer schoongewassen en daardoor wat aanvaardbaarder als 'partners'. In de tweede plaats kon weer eens het aloude koloniale geloof in de onvolwassenheid en kinderlijkheid van 'den inlander' worden opgerakeld.

In werkelijkheid betrof het een systematische en van bovenaf bevolen vervolging. Een zegsman van het regiem, generaal-majoor Sumitro, verklaarde dat destijds speciale stafofficieren door Suharto werden uitgezonden, die er op moesten toezien dat de plaatselijke commandanten gehoor gaven aan zijn order tot 'structurele en ideologische vernietiging van de PKI'.

Terwille van de buitenlandse publieke opinie en met behulp van persbureaus en voorlichtingsdiensten werd een passende typering ontworpen van de generaalskliek: jong, wilskrachtig, rechtvaardig, onomkoopbaar en democratisch . . . Hierbij werd dan terwille van de niet bij het Amerikaanse blok behorende landen nog gevoegd 'anti-imperialistisch'! Wie zijn ze, deze generaals, en wat vertegenwoordigen ze?

En ook: hoe speelde zich hun staatsgreep af?

DE GENERAALS EN HUN VERLEDEN

Het Indonesische leger heeft een bijzondere traditie. In de jaren van de oorlog tegen de Nederlandse koloniale legers bestond het voor het grootste deel uit vrijwilligers en het leverde een belangrijke bijdrage tot de verovering van de onafhankelijkheid.

Vanaf de eerste dagen van de Indonesische Republiek echter waren de imperialisten er op uit om hun invloedssferen te behouden en hun vertegenwoordigers in leidende posities te werken.

Dat gebeurde eerst via de geheime diensten, zoals de Nederlandse NEFIS, de Amerikaanse CIA en de Engelse IS, later ook door de opleiding van officieren ter hand te nemen en binnen het bestaande leger betrouwbare korpsen te vormen voor het beschermen van bepaalde buitenlandse belangen.

Een groep Indonesische reserve-officieren, die in 1939 op de militaire Academie te Bandung werd opgeleid, heeft in 1946 met instemming van de toenmalige premier Sjahrir (de rechtse leider van de in 1958 wegens deelname aan een contra-revolutionaire tegenregering verboden Partai Socialis), de Siliwangi-divisie gevormd.

Vanaf dat moment reeds legden deze militairen de bevelen van het oppercommando in Djokjakarta, dat toen in handen was van de bekende Sudirman, naast zich neer. Commandant van deze divisie werd Nasution, een figuur die bij vele staatsgrepen een leidende rol heeft gespeeld en zijn Siliwangi-divisie bij elke reactionaire putsch ten tonele liet verschijnen. Hij was in 1941 vaandrig bij het KNIL, de Nederlandse koloniale troepenmacht. Later leidde hij, evenals Suharto, de door de Japanse fascistten opgezette inheemse legermacht.

De Siliwangi-divisie richtte zich in de jaren van de strijd voor onafhankelijkheid meer tegen de revolutionaire elementen in het leger en tegen de volksmilitie, die uit gewapende arbeiders en boeren bestond, dan tegen de Nederlandse bezetters. In 1948 had de divisie het hoofdaandeel bij de vervolging van de communisten na de zogenaamde Madiun-affaire. Deze gebeurtenissen openden de weg naar de Ronde-Tafel-Conferentie van 1949 (RTC), waarbij het land financieel, politiek en militair aan Nederland gebonden bleef.

Direct daarna probeerde de toenmalige regering de revolutionaire legergroeperingen zoveel mogelijk uit te schakelen. Er zou een 'geregeld' leger gevormd worden en het KNIL werd opgenomen in de TNI, het Indonesische leger. Een Nederlandse militaire missie verbleef volgens de besluiten van de RTC in Indonesië en hield nauwlettend toezicht. Vele Indonesische officieren kregen nadien hun opleiding in het buitenland. Een groot aantal daarvan in Breda bij de KMA. Later waren het vooral de Engelse en Amerikaanse academies, waar de Indonesische officieren hun opleidingen voltooiden.

De politieke situatie in Indonesië was in die jaren reeds zeer gecompliceerd en de nationale en klassentegenstellingen lagen dooreengeweven.

Hatta, vele jaren vice-president, had met zijn medestanders het compromis met de Nederlandse koloniale op de RTC van 1949 afgesloten. Delen van de Indonesische nationale heersende klasse voelden zich echter zeer beperkt in hun mogelijkheden tot ontwikkeling.

Kapitalistische groeperingen uit de Verenigde Staten, Japan, Groot-Brittannië en Nederland waren elk op eigen positieverbetering uit en zochten hun handlangers in alle lagen van de heersende klasse en van het leger.

Tegelijkertijd voerde het Indonesische volk de strijd voor de voltooiing van de revolutie en de vernietiging van de RTC-besluiten. Deze strijd leidde ertoe dat de regering Sukiman in april 1952 ten val werd gebracht en werd vervangen door een regering, waarin niet de rechtse, mohammedaanse Masjumi, maar de nationalistische PNI de leidende rol speelde, met Wilopo als premier.

De PKI had zich in de jaren na 1949 opnieuw georganiseerd en een belangrijke rol gespeeld bij de acties tegen de RTC-besluiten. Nieuwe pogingen, vooral van de zijde van de Masjumi-regering in 1951 om de partij te desorganiseren, mislukten.

De PKI ondersteunde de regering Wilopo tegen de rechtse figuren van de Masjumi. Deze ontwikkeling was niet naar de zin van de met het buitenlandse kapitaal verbonden groeperingen. Op 17 oktober 1952 poogde Nasution met zijn Siliwangi-divisie het parlement te ontbinden en een militaire dictatuur in te stellen. Masjumi- en PSI-generaals steunden hem. Zijn opzet mislukte en Nasution moest een tijdlang naar de achtergrond verdwijnen. Wel echter hield hij zijn nauwe contact met de Siliwangi-divisie, die in Bandung haar hoofdkwartier had.

Indonesië beleefde in de jaren die volgden een felle machtsstrijd tussen de generaals. Deze 'legeraffaires', zoals ze wel werden genoemd, waren in werkelijkheid voortdurende pogingen van buitenlandse zijde of van de zijde van de binnenlandse kapitalisten en feodale landheren om Indonesië directer onder hun beheer te brengen.

In 1957 ontketenden bij voorbeeld de militaire commandanten van een aantal districten (Kawilarang op Celebes en Simbolon op Noord-Sumatra) opstanden tegen de regering en in Djakarta deed de waarnemend chef-staf Lubis tevergeefs een greep naar de macht.

Winter 1965 — Een van de honderdduizenden slachtoffers op weg naar de plaats van executie.

Razzia in de Chinese wijk van Djakarta. Een geliefkoosd tijdverdrijf van lagere officieren van het bewind, die de zakenlieden 'bescherming' verkopen.

Winter 1965 — Nachtelijke overvallen en massale executies door de leden van Nasutions speciale legeronderdelen.

Reactionaire legerofficieren waren intussen voortdurend bezig hun greep op het openbare leven te versterken. Het leger hield de controle op de in- en uitreisvergunningen. Het beheer over de overgenomen of genationaliseerde bedrijven kwam meestal in handen van officieren. Generaals trokken verschillende regeringsfuncties aan zich.

Dat door dit alles de corruptie onder de legerfunctionarissen steeds toenam is een bekend feit.

Opvallend was ook, dat toen in 1965 president Sukarno opdracht gaf tot het nationaliseren van de olie-industrie, de grote Amerikaanse, Engelse en Nederlandse maatschappijen zich zo rustig gedroegen. Dat kwam volgens de Amerikaanse schrijver Kant in zijn boek 'De onzichtbare machtsgreep' vooral omdat het generaals waren, die directeur werden van de genationaliseerde oliemaatschappijen.

De contacten van de generaals met het buitenland waren uitstekend. Terwijl de regering van Sukarno zich opstelde tegen de machtspolitiek van Amerika in het Verre Oosten, waren de generaals, vooral via bepaalde CIA-agenten, in voortdurend contact met de Amerikaanse regering. Het goed geïnformeerde Amerikaanse dagblad NEW YORK TIMES van 13 maart 1966 schrijft letterlijk: De Verenigde Staten bleven uitstekende contacten onderhouden met de militaire topleiders, zelfs nadat Mr. Sukarno de Amerikaanse hulp had verworpen en zich begon te weren tegen de Amerikaanse informatie-bibliotheken, het Vredescorps en de nieuwscorrespondenten'.

Juist in 1965 had de regering van Sukarno vastbesloten haar politiek van anti-imperialisme voortgezet; de nationalisering van de oliemaatschappijen was daarvan een voorbeeld. Anderzijds overwoog de regering het scheppen van een volksmilitie, een gewapende tegenkracht dus tegen de reactionaire delen van het leger.

Dit, tezamen met de verslechterde positie van de Amerikanen in Zuid-Vietnam en de daardoor toenemende betekenis van Indonesië en met name van West-Irian als nieuwe aanvalsbasis tegen China, was voor de reactionairen aanleiding, haast te maken met de omverwerping van de wettige regering. De voortdurende stroom van provocaties tegen de PKI die de wettige regering steunde en daarom als hoofdvijand werd gezien, nam in 1965 in hevigheid toe. Reactionaire Islamietische studenten en wat daarvoor doorging vernielden PKI-borden en stichtten brand in PKI-gebouwen in bepaalde delen van Java. Ook waren er vele botsingen tussen legeronderdelen en boeren, die de uitvoering eisten van de eerder aangenomen wet op de land- en pachthervorming.

Deze toenemende anti-communistische activiteit was geen toeval. Volgens bepaalde berichten had generaal Jani op 28 mei in Djakarta een vergadering van militaire leiders bijeengeroepen, waarin voor het eerst sprake was van de generaalsraad, die als overkoepelend politiek orgaan moest dienen van de rechtse groeperingen in het leger. Deze raad, zo zegt men, had ook nauwe verbindingen met de vertegenwoordigers van verschillende buitenlandse regeringen en kapitaalsgroepen. Voor de Verenigde Staten was dit o.a. de CIA. Deze subversieve organisatie had reeds enkele malen eerder de rebellerende militairen geholpen met geld en voorraden, in 1958 bleek dit bij de arrestatie van de CIA-piloot Pope, die voor de rebellen bombardeerde.

En hoewel men uiteraard zeer zwijgzaam is over de rol van de CIA in Indonesië in 1965, is bekend uit verschillende publicaties, die reeds van vóór die datum stammen, o.a. uit het boek van Wise en Ross over de CIA 'The invisible government', dat een belangrijk deel van de Amerikaanse buitenlandse

politiek ten opzichte van Indonesië werd bepaald en uitgevoerd door de CIA en de groeperingen achter deze organisatie.

Veelbetekenend ook is een gebeurtenis, die enige dagen vóór de coup plaats vond. Eind september wisselde een Amerikaanse 'econoom' in Tandjong Priok, het niet geringe bedrag van 15 miljoen dollars in tegen rupiahs, een opmerkelijke daad, gezien de nadelige wisselkoers.

En het dagblad van de PKI Harian Rakjat schreef dan ook op 28 september:

'Waarom wisselde deze Amerikaan zoveel geld? Om het er eens goed van te nemen was het bedrag te groot. En handel drijven op deze wijze is ook ongewoon.

Dus waarom, als het niet voor politieke doeleinden zou zijn? Wij hebben nooit illusies gehad over het Amerikaanse imperialisme. Maar de omwisseling van dit grote geldbedrag en dat op in het oog lopende wijze (zodat er gemakkelijk kennis van kan worden genomen) is er het bewijs van dat de Verenigde Staten een smerig plan hebben, dat zij snel willen uitvoeren ..

Hoe juist dit was gezien, is nu wel gebleken.

Op 21 september kwam in de Academie van het militaire recht opnieuw de generaalsraad tesamen. Men keurde er het plan goed om op 5 oktober (Legerdag met militaire parades) een staatsgreep uit te voeren. Enkele maanden tevoren hadden de generaals tevergeefs gepoogd steun te vinden voor hun staatsgreep-plannen bij de leiding van de PNI.

(Op 8 juni had een bijeenkomst plaatsgevonden, waar o.a. generaal Jani aanwezig was voor de generaalsraad en Ali Sastroamidjojo voor de PNI-leiding. De PNI wees de voorstellen van het leger van de hand en lichtte de president in.)

Van de bijeenkomst van 21 september bleek later

een geluidsband te zijn gemaakt, die aan president Sukarno werd overhandigd door regeringsgetrouwe militairen. Deze feiten zijn bekend geworden uit de (gecensureerde) verslagen van het Indonesische dagblad Sinar Harapan over het proces tegen Untung en dat tegen de communistische voorman Njono. Sommige getuigen wisten zich nog uitstekend te herinneren dat op die bijeenkomst al een verdeling was gemaakt van de ministerszetels.

Ook kwam tijdens deze verhoren ter sprake, dat enkele dagen vóór de staatsgreep van de generaals aan de actieve leden van de raad buitenlandse cheques waren overhandigd ter waarde van 150 miljoen rupiah elk. Volgens de getuige Ruditho Kusuadi bij het proces tegen Untung, zijn verschillende van deze cheques, die uit het buitenland afkomstig waren, doorgegeven aan president Sukarno, die de zaak openbaar had gemaakt. De financiering van de staatsgreep was dus kennelijk reeds in orde gemaakt. Toen de bijeenkomst van de generaalsraad van 21 september bekend werd in de kringen rond president Sukarno, was het kolonel Untung, hoofd van de presidentiële garde, die besloot niet langer af te wachten. Hij stapte met de ontvangen inlichtingen naar een aantal politieke leiders, waaronder ook die van de PKI. Uit de maar gedeeltelijk openbaar gemaakte verhoren tijdens het proces tegen Untung, komt tot uiting dat de politieke leiders niet geloofden dat de generaalsraad op dat moment durfde in te grijpen.

Luchtmaarschalk Dhani en enkele andere Sukarno getrouwe legerofficieren, waren het echter met Untung eens en ze besloten de generaalsraad te arresteren voordat deze tot actie kon overgaan.

Dat gebeurde in de nacht van 30 september 1965.

De volgende morgen meldde radio Djakarta, dat een revolutionaire raad, waarbij zich toen al een aantal

ministers bleek te hebben aangesloten, o.a. Subandrio, de bescherming van de president en de democratische instellingen op zich had genomen.

Deze revolutionaire raad trad met zijn legeronderdelen op tegen wat de radio toen noemde 'een raad van generaals, samengesteld door de CIA'.

Bij dit optreden werd een zestal generaals gedood, onder wie generaal Jani. Nasution en Suharto wisten te ontvluchten en de Siliwangi-divisie naar Djakarta te halen. Hun soldaten gingen tot de aanval over en veroverden al spoedig het radiostation en andere belangrijke punten van de hoofdstad.

Nu zij zich hersteld hadden van de schrik, begonnen de generaals met het uitvoeren van de tevoren beraamde en reeds geheel gefinancierde machtsgreep.

Via de door hen gefinancierde studenten- en scholierenorganisaties KAMI en KAPPI, begon een felle campagne tegen het wettige bewind. Vooral de PKI-leiding en de leden van deze organisatie en vele andere democratische organisaties werden al direct het mikpunt van deze campagnes.

De dood van generaal Jani en enkele anderen werd gebruikt in een van haat druipende hysterische hetze tegen de communisten, hoewel dezen met de arrestaties van de generaals niets te maken hebben gehad, maar dit een zaak was geweest van bepaalde leger- en luchtmachtonderdelen.

Vooraf in het begin gingen de generaals omzichtig te werk. Alleen daar waar zij de macht volledig in handen hadden, gingen zij tot actie over.

Op vele andere eilanden en in vele gebieden wachtte men rustig af. Langzaam maar zeker isoleerde men de regeringsgezinde legeronderdelen en via de bovengenoemde jongerenorganisaties, waarin vooral de fanatieke moslemgroepen het voor het zeggen hadden, begon met in vele plaatsen campagnes tegen de PKI en andere organisaties.

De rellen, die daar op volgden werden als aanleiding gebruikt om op te treden met de speciale troepen van de Siliwangi-divisie. Pas in maart 1966 had het regiem zich voldoende vastgezet in verschillende gebieden om Sukamo zelf aan te vallen en zijn kabinet geheel te vervangen.

Men zorgde er daarbij wel voor om de rechtse figuren uit de PNI met rust te laten. Tegelijkertijd verschenen vele figuren, die in Djakarta reeds jaren van het politieke toneel verdwenen waren, waaronder o.a. de feodale heerser Sultan Hamengku Buwono en de thans gerehabiliteerde opstandelingenleiders uit de jaren 1958, die nu als ministers of op andere hoge posten het bewind dienen.

De vervolgingen gaan intussen nog steeds door. Dagelijks leest men in Indonesische en buitenlandse persberichten over arrestaties van vooraanstaande figuren uit het maatschappelijk leven, die door het generaalsbewind niet betrouwbaar genoeg geacht worden wegens hun vooruitstrevende ideeën of hun trouw aan de wettige president Sukamo.

De door het buitenland geïnspireerde en gefinancierde machtsgreep slaagde. Van steun op regeringsniveau hadden de generaals zich immers reeds van tevoren in het buitenland verzekerd door hun programma te laten goedkeuren.

James Reston, de bekende commentator van de New York Times schreef op 19 juni 1966: 'Er was veel meer contact tussen de anti-communistische krachten in dat land en tenminste één zeer hoge functionaris in Washington vóór en tijdens het Indonesische bloedbad, dan over het algemeen wordt aangenomen. Generaal Suharto's troepen, die soms met ernstige tekorten aan voedsel en ammunitie kampten, kregen steun van hieruit via verschillende derde landen, en het is twijfelachtig of de coup ooit zou zijn ondernomen zonder het Amerikaanse machtsvertoon

in Vietnam, of had kunnen worden volgehouden zonder de clandestiene hulp, die men indirect van hieruit heeft ontvangen’.

Alle belanghebbende landen hebben spoedig na de machtsovername het generaalsbewind officieel erkend.

Terwijl uit alle daden van het bewind op het gebied van de binnenlandse politiek zijn onwettigheid blijkt - vanaf zijn uitverkoop van de nationale rijkdommen aan de buitenlandse concerns tot en met de vervolgingen van iedereen die het niet met de generaals eens is - heeft het zich een officieel tintje gegeven door op 27 maart 1968 Suharto tot president te benoemen.

Dat gebeurde door het zogenaamde Volkscongres en natuurlijk ‘met algemene stemmen’. Generaal Nasution beëdigde de nieuwe president, generaal Suharto. Bij die gelegenheid werd ook gedecreteerd, dat er van verkiezingen nog in geen jaren sprake kon zijn . . .

De beide machtsgroepen in het leger die elkaar vonden in de strijd tegen de wettige regering van Sukarno, hebben het intussen niet gemakkelijk.

De economische en maatschappelijke vraagstukken waarvoor het bewind zich geplaatst ziet, zijn voor hen onoplosbaar.

De tegenstellingen tussen beide belangengroepen - de vertegenwoordigers van het buitenlandse kapitaal en die van de nationale kapitalisten en grootgrondbezitters - nemen voortdurend toe.

Hun belangen lopen niet meer parallel zoals in 1965 en 1966 bij de bestrijding van de PKI, de landhervorming etc.

Zelfs in de zojuist genoemde zitting van het Volkscongres kwamen deze tegenstellingen al tot uiting. Een groot aantal voorstellen van het bewind werd voor onbepaalde tijd opgeschort, omdat er geen

overeenstemming werd bereikt tussen de beide groeperingen.

De buitenlandse betrekkingen floreren intussen. De in de coup geïnvesteerde kapitalen, de wens snel de ten gevolge van de nationalisatiepolitiek van weleer geleden verliezen te compenseren en nieuwe superwinsten te persen uit de schatrijke bodem van het land, heeft vele activiteiten tot gevolg.

DE GENERAALS EN DE MONOPOLIES.

Het is een drukte van belang in de zalen en gangen van hotel Indonesia in Djakarta. Het heeft de allures van een duur vakantieverblijf in het hoogseizoen. Het geroezemoes in vele talen, de talrijke banketten, het af- en aanrijden van dure auto's, de strenge bewaking en de op een afstand gehouden nieuwsgierige armoedzaaiers geven de indruk of hier een voortdurende galavoorstelling aan de gang is.

Schijn bedriegt. Hier immers is de hulpactie voor de Nieuwe Orde aan de gang. Het is de tijdelijke woonplaats van de tientallen regeringsdelegaties en afvaardigingen van monopolies, die er hun 'ontwikkelingshulp' komen bespreken of de investeringsplannen. Zij komen graag in Djakarta. Het bewind van Suharto stelt geen lastige vragen met betrekking tot de 'hulp', integendeel, het is bereid ver tegemoet te komen aan de grote ondernemingen die willen investeren.

De uitverkoop is in volle gang. De voedselpositie van de bevolking is uiterst penibel. De nationale industrieën leven op de rand van het bankroet. De werkloosheid neemt toe. Inflatie en corruptie hebben nieuwe hoogtepunten bereikt.

En in wanhopige pogingen om de ernstige toestand althans tijdelijk het hoofd te bieden, daarbij het ene gat met het andere stoppend, moet het generaals- bewind steeds verder gaan in zijn politiek van uitverkoop van de nationale rijkdommen aan het buitenland.

En Indonesië is een rijk land!

Het beschikt over rijke natuurlijke hulpbronnen en overvloedig mensenmateriaal. Het is een vruchtbaar

land, ook al kan het door de vaak nog feodale verhoudingen op het platteland zijn eigen bevolking niet voeden.

Olie, tin, ijzer, steenkool, nikkel, koper en bauxiet worden nog slechts voor een deel ontgonnen. Rubber, copra, thee, koffie, cacao, suiker en tabak worden op steeds grotere schaal verbouwd. Het land is thans de elfde aardolieproducent ter wereld met een jaarlijkse produktie van meer dan 30 miljoen ton. En nogmaals: slechts een deel van al deze rijkdommen is ontgonnen, grote schatten aan delfstoffen, olie en aardgas wachten op ontdekking.

Geen wonder dus dat het imperialisme verlangend heeft uitgezien naar de dag, waarop een voor hem gunstig bewind de macht zou overnemen.

De generaalskliek, die in het begin van haar bestaan als regerende macht nog schermde met woorden als socialisme voor Indonesië, 'Panchilasa socialisme' en nationale belangen, heeft van dit soort demagogie allang afgezien.

'Indonesië voert een zeer besliste politiek ten gunste van de vrije ondernemingen en aan de buitenlandse beleggers worden nieuwe wetten en de grootst mogelijke medewerking beloofd. Iedere pretentie van socialisme is overboord gegooid' - schreef 'The New Statesman' van 18 augustus 1967. En in dit tijdschrift wordt als illustratie hiervoor het verhaal verteld van de Amerikaanse maatschappij, die aan het Comité voor Buitenlandse beleggingen, dat onder leiding staat van Suharto zelf, voorstelde om de nationale luchtvaartmaatschappij te verkopen. Het generaalsbewind ging hier niet alleen ernstig op in, maar bood tegelijkertijd ook de luchthaven te koop aan.

Vooraan in de race om Indonesië's rijkdommen gaan natuurlijk de Amerikaanse oliemaatschappijen.

Zoals we verderop zullen zien, zijn alle belangrijke

posten in het land in handen van militairen. Dit geldt vooral voor de regeringsbureaus die over de bodemschatten gaan.

Directeur-generaal voor de Mijnbouw is brigadegeneraal Sudarman en directeur-generaal voor de olie- en gaswinning is generaal-majoor Ibnu Sutowo. Onder hun leiding is het bewind bezig het in het verleden aan de oliemaatschappijen aangedane 'onrecht' goed te maken. De olie-exploitatie was hun immers door de regering van Sukarno ontnomen en een belangrijk deel van de installatie was onteigend. Maar juist bij de aardoliewinning kwam het reeds eerder genoemde verschijnsel van de generaals, die zich ontpopten als directeuren van genationaliseerde bedrijven, veelvuldig voor.

Het was een publiek geheim in Indonesië dat er een nauwe samenwerking bestond tussen de oude eigenaars en de nieuwe 'directies'. Een van de eerste zaken die het generaalsbewind regelde was dan ook de teruggave van de bezittingen van de oliemaatschappijen. Van de twintig buitenlandse maatschappijen die in het land opereren, zijn er vijftien afkomstig uit de Verenigde Staten.

In 1962 bedroeg de olieproductie reeds 22 miljoen ton. Thans is de 30 miljoen ton overschreden en er wordt koortsachtig gewerkt aan verdere produktieverhoging. Volgens Antara, het Indonesische persbureau (24 november 1967) verwacht de Caltex- maatschappij in 1969 een produktieverhoging van 40% vergeleken met 1967. De aardolie is de belangrijkste bron van inkomsten van het land en een derde deel van de buitenlandse valuta is afkomstig van de olie-exploitatie.

En dit onder de ongunstige omstandigheden, dat 90% van de produktie wordt gecontroleerd door buitenlandse maatschappijen. Caltex, Standard Vacuum, Shell, Texaco en andere oliemaatschappijen hebben

met het generaalsbewind contracten afgesloten om in de komende jaren meer dan honderd miljoen dollar te investeren. Hierdoor bereikt de Amerikaanse belegging in de Indonesische olie, volgens een verslag in de 'Far Eastern Economic Review', het recordbedrag van 700 miljoen dollar.

Ondanks de rijkdom aan olie bestaat in het binnenland herhaaldelijk gebrek aan benzine en stookolie. Het grootste deel van de gewonnen aardolie wordt niet in Indonesië geraffineerd en verwerkt, maar door de maatschappijen direct doorgeleverd.

Het geïnvesteerde bedrag lijkt natuurlijk enorm. Niet minder groot zijn echter de winsten.

De 'Far Eastern Economic Review' geeft hiervan het volgende voorbeeld: In een periode van 7 jaar tot 1960 werd door de drie grote maatschappijen Shell, Standard en Caltex voor ongeveer 222 miljoen dollar aan vreemde valuta ontvangen uit olieverscheppingen naar het buitenland. Dat is tien maal zoveel als zij in die periode hebben geïnvesteerd!

Ook strategisch gesproken zijn de olievoorraden in Indonesië van het grootste belang voor de Verenigde Staten. De agressiepolitiek in Zuidoost-Azië, met name in Vietnam, verslindt onnoemelijke hoeveelheden olieprodukten. Dank zij de olievoorraden in Indonesië heeft men geen last van de crises in het Midden-Oosten, maar blijft de oorlogsmachine op volle toeren draaien.

Wat geldt voor de olie, geldt voor alle andere produkten. Het Goodyear Concern is opnieuw in het bezit gesteld van de uitgestrekte rubberplantages en de erbij behorende arbeiders, die er een waar slavenleven leiden, zoals we nog zullen zien. Voor nikkel, staal en koper interesseren zich grote monopolies als Bethlehem Steel, U.S. Steel en een groot Engels- Amerikaans consortium.

Ook Franse, Japanse en Nederlandse maatschappijen

hebben hiervoor grote interesse en de exploratie naar nieuwe mijnen is fors ter hand genomen. Het geld hiervoor is uiteraard beschikbaar gesteld door de grote maatschappijen, die in ruil hiervoor langdurige exploitatierechten hebben gekregen.

Hetzelfde geldt voor de tinindustrie - reeds vele jaren genationaliseerd - die door het generaalsbewind weer op de markt is gebracht. Ook de bosbouw en de visserij zijn bij de uitverkoop betrokken. De exploitatie hiervan is onder meer in handen van enkele grote Japanse maatschappijen.

Nederlandse monopolies blijven niet achter. In een bericht uit de Telegraaf van 22 februari 1968 leest men onder meer dat een aantal banken, t.w. de Alg. Bank Nederland, Pierson en de Nederlandse Overzeebank kantoren zullen openen in Djakarta.

Hetzelfde bericht vermeldt de oprichting van een groot Philipsbedrijf in het land onder de naam Philips-Ralin Electronics.

‘Met Unilever is een andere overeenkomst gesloten doordat het bedrijf in de Engelse sfeer lag. Unilever krijgt het bedrijf onder bepaalde voorwaarden terug. Zo krijgt het bedrijf voor de periode van drie jaar vrijstelling van vennootschaps- en dividendbelasting ...’ aldus het bericht in de Telegraaf.

Hieruit blijkt dat de monopolies niet alleen worden aangelokt door de grote winstmogelijkheden, maar ook door de ‘voorwaarden’ voor investering en exploitatie. Die voorwaarden houden allerlei belastingfaciliteiten in en natuurlijk de verzekering van het generaalsbewind, dat de bajonetten van de soldaten zullen zorgen voor de nodige arbeidsrust.

Eind 1966 vaardigde het ‘parlement’ van Suharto de Wet op de Buitenlandse Investerings uit, waarin de aantrekkelijkheden voor de buitenlandse monopolies werden geëtaleerd.

Het Internationale Monetaire Fonds hielp intussen

bij het oprichten van de z.g. Tokio-club, waarin de belangen van de monopolies uit verschillende landen vertegenwoordigd waren. Deze vertegenwoordigers kwamen onder meer in februari 1967 in Den Haag bijeen om de hulpverlening aan het bewind te coördineren. Een hulpverlening, die vanzelfsprekend door de belastingbetalers van de verschillende landen moet worden opgebracht.

Eind 1967 vond in Genève een bijeenkomst plaats van de vertegenwoordigers van de monopolies zelf, waar behalve de minister van buitenlandse zaken Malik, ook de minister voor economische zaken, sultan Hamengku Buwono aanwezig was.

Deze laatste verklaarde de aanwezige magnaten:

‘Ik zeg U volkomen openhartig, dat niemand - ook wijzelf niet - weet welk een rijkdommen er aanwezig zijn in en op de grond en in onze zeeën. Indonesië wacht op U, met Uw ontwikkelde technologie, Uw ervaringen, Uw kapitaal en Uw ondernemingsgeest’.

En deze onbekende rijkdommen worden met gulle hand aangeboden aan de buitenlandse monopolies. De schuldenlast van het bewind neemt intussen steeds verder toe. De begroting voor 1968 drijft voor een belangrijk deel op de buitenlandse kredieten. Honderden nationale bedrijven gaan ten gronde niet alleen door ‘gebrek aan liquide middelen’, maar vooral door de ongebreidelde en met belastingfaciliteiten gestimuleerde concurrentie van de buitenlandse markt. De werkloosheid neemt hand over hand toe en op het platteland is nauwelijks werk voor de vele miljoenen landarbeiders.

Om aan deze toestand, die allerwegen in het land onrust verwekt, het hoofd te kunnen bieden gaat het bewind koortsachtig voort met het versterken van zijn invloed. Door vele anti-democratische maatregelen en onder beheer stellen van het gehele

Bestuursapparaat - van landelijke regering tot dorpsbesturen - tracht het Suhartobewind zijn greep op het land te behouden.

DE GENERAALS EN HUN STAAT.

In een artikel in De Volkskrant van 15 februari 1968 schrijft een commentator onder meer het volgende: ‘De vraag is daarom, welke politieke en sociale hervormingen heeft het bewind Soeharto tot dusver genomen om herstel van die idealen (herstel van de democratie, rechtsstaat en economie) mogelijk te maken. De belangrijke pluspunten zijn herstel van de functie van democratische instellingen als het parlement en het volkscongres, van een vrije pers, van vrije meningsuiting in het algemeen, terwijl er een speciaal lichaam onder leiding van de procureur- generaal werd ingesteld ter bestrijding van de corruptie. Bovendien werden de algemene verkiezingen aangekondigd, die dit jaar hadden moeten plaatsvinden’.

Dit alles klinkt erg indrukwekkend en betrouwbaar. Maar hoe is het met de werkelijkheid gesteld?

Uit het parlement en Volkscongres zijn de afgevaardigden van de PKI en vele andere vooruitstrevende figuren verdwenen. En De Volkskrant van 10 februari 1968 schreef onder meer dat ‘124 parlementsleden, die ervan verdacht worden sympathie te hebben voor Soekarno, worden vervangen’.

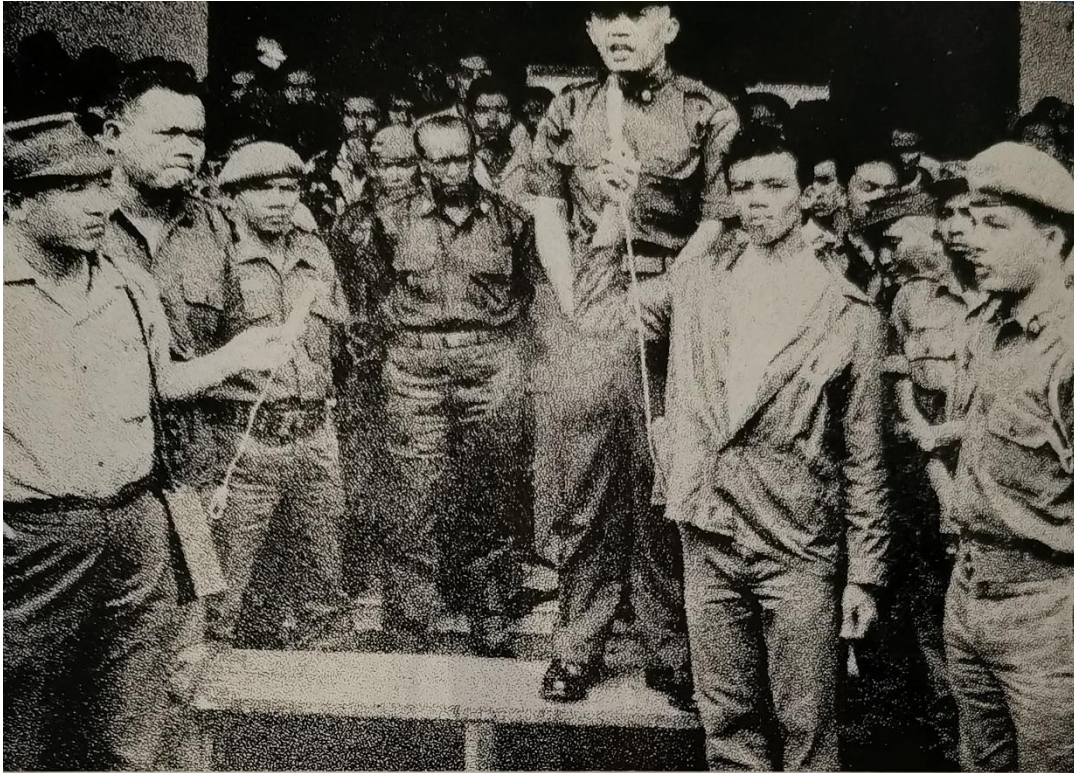
In diezelfde maand werd het parlement uitgebreid van 347 tot 414 zetels en de nieuwe zetels worden ‘toegekend’ aan betrouwbare aanhangers van het bewind.

Het Volkscongres, dat eveneens voorwerp is geweest van rigoureuze zuiveringen, werd in februari uitgebreid met 104 leden tot 808. De nieuwe leden waren voor het overgrote deel militairen!

Tot zover dan het ‘herstel van de democratische instellingen’.

Njono spreekt op een massameeting van het Indonesisch vakverbond de SOBSI, waarbij hij opriep tot versterkte strijd tegen werkloosheid en armoede. Het was aan de vooravond van de machtsgreep van de generaals, een machtsgreep waarmee men juist wilde voorkomen dat de toestand van de arbeiders en boeren belangrijk zou verbeteren.

Februari 1967 — Nasution spreekt voor de studenten van Djakarta.

April 1968 — Voortdurend nemen de ongeregeldheden tussen studenten en militairen in Djakarta in hevigheid toe. De militarisering van het bestuursapparaat en de verslechterde voedselsituatie zijn oorzaak van vele studentendemonstraties, waartegen nu ook met vuurwapens wordt opgetreden.

Dan de persvrijheid. Vele dagbladen, waaronder de gehele communistische pers, werden verboden.

Tot medio maart bestond er een volledige censuur. Die is nu opgeheven voor de berichtgeving naar het buitenland, maar is blijven bestaan voor binnenlands gebruik.

Vergaderingen, demonstraties en andere uitingen van de meningsvrijheid zijn verboden.

Er is in werkelijkheid geen enkele persvrijheid en vrije meningsuiting, behalve voor de generaals.

En wat de bestrijding van de corruptie betreft tenslotte, het enige wat in werkelijkheid intensief door het generaalsbewind bestreden wordt is het communisme en elke andere vrije gedachte. Het systeem zelf is door en door corrupt en laat hoogstens terwille van het gezicht naar buiten wat lagere figuren uit de wereld van de corruptie berechten.

Weinig blijft er dus over van de 'pluspunten' van De Volkskrant. De waarheid is dat de dictatuur van het generaalsbewind steeds scherper wordt.

Elk onderdeel van het bestuursapparaat en van het maatschappelijk leven is, of wordt, gebracht onder de vleugels van de militairen. In het kabinet, dat wordt gepresideerd door Suharto zelf, zijn alle belangrijke ministeries in handen van militairen gekomen, nadat in maart 1966 de oude regering door Suharto werd ontbonden en 14 ministers, waaronder de later ter dood veroordeelde Dr. Subandrio, werden gearresteerd.

De militaire ministers vormen tezamen een presidium, dat wordt voorgezeten door Suharto, die ook nog minister van defensie is.

Waar om tactische redenen geen militair aan het hoofd staat van een departement, wordt een stevige controle door het bewind uitgeoefend via de secretaris-generaal of de directeuren-generaal, die in vele gevallen militairen zijn.

Het zijn echter niet alleen de topfuncties, die door het generaalsbewind bezet worden gehouden.

Ook de regionale uitvoerende organen zijn in handen van militairen. De verschillende regionale raden worden alle voorgezeten door de militaire bevelhebbers van de betreffende gebieden en ook de meeste gouverneurs zijn militairen van hoge rang. Wat voor de provincies geldt, geldt ook voor de onder-provincies (kabupaten), districten en zelfs voor de dorpsraden.

Van de 273 kabupaten wordt meer dan de helft geleid door militairen (meestal in de rang van luitenant tot luitenant-kolonel).

Op Midden-Java werd in de loop van 1966 en 1967 volgens een officiële verklaring meer dan de helft van de dorpshoofden als communist of wegens vermeende communistische activiteiten gearresteerd en vervangen door militairen.

Wat de grote steden betreft, hier zijn vele burgemeesters vervangen door militairen en de gemeenteraden zijn behandeld volgens hetzelfde procédé als het parlement; de voor het bewind onbetrouwbare bestuurders zijn verwijderd en militairen of betrouwbare burgerfiguren hebben deze plaatsen per decreet ingenomen.

Deze militarisering van het administratieve apparaat gaat nog steeds door en strekt zich in verregaande mate uit tot alle andere openbare lichamen, zoals universiteiten en scholen, wetenschappelijke instellingen, staatsbanken en staatsvervoersbedrijven zoals de spoorwegen en het luchtvaartbedrijf.

Ook het beheer van de nog niet teruggegeven genationaliseerde of overgenomen eigendommen van de buitenlandse monopolies is in handen van hoge militairen.

Ten koste van het Indonesische volk verrijken vele van deze figuren zich, waarbij uiteraard geheime

bankrekeningen in het buitenland verreweg favoriet zijn.

Op de lagere niveaus van districten en dorpen, waar de mogelijkheden beperkter zijn (en de militaire rangen tenslotte lager) wordt de bevolking op vaak ongenadige wijze uitgeperst.

In samenwerking met de feodale landheren en ondersteund door de bajonetten van hun soldaten en met de oogluikende toestemming van Djakarta zijn hier de toestanden hersteld, die Multatuli beschreef in zijn 'Max Havelaar'.

Vooraf in de meer afgelegen delen van het land voeren deze militairen een volkomen feodale staat, compleet met hofhouding. Daarbij bestrijden zij elkaar vaak als middeleeuwse roofridders. Reeds meerdere malen heeft het regiem in Djakarta moeten ingrijpen als deze elkaar beconcurrerende 'heersers' het te bont maakten en teveel in de openbaarheid traden met hun misdaden tegen de bevolking. Ook het politieke leven is door het generaalsbewind geheel aan banden gelegd.

Het verbod van de PKI en talrijke andere vooruitstrevende organisaties was slechts de eerste stap. De PNI, de nationalistische partij, die in de voormalige regering nauw samenwerkte met de PKI, is nog slechts in verschillende delen van het land legaal. Deze legaliteit heeft natuurlijk sterk te maken met de 'zuiveringen' die er zijn doorgevoerd. De rechtse elementen in de partij hebben de aan het Sukarno-bewind getrouwe leden, voor zover zij al niet waren gearresteerd door de generaals, geroyeerd.

De christelijke partij (Parbindo) - uiteraard gezuiverd van zogenaamde 'sukarnisten' - staat achter het generaalsbewind, hoewel het dagblad Sinar Harapan (Licht der hoop) reeds enige malen kritische artikelen wijdde aan de ontsparingen van het regiem.

Dit houdt echter weer nauw verband met de sterke mohammedaanse stromingen, die in de Nahdatul Ulama, de reactionaire Moslim partij, het generaalsbewind steunen. Deze partij van de feodale landheren zet zich al vele jaren in voor de vorming van een Moslim-staat en nog vers ligt in de herinnering hoe de rechtervleugel van deze groepering, toen nog Masjumi, via de beruchte Darul Islam op bloedige wijze het volk terroriseerde.

De reeds eerder genoemde figuren van de voormalige Partai Sosialis Indonesia (PSI), die na de contrarevolutionaire coup van 1958 werd verboden, zijn druk doende zich achter het generaalsbewind op te stellen met een nieuwe partij.

Een speciale rol speelt hierbij de Partai Murba, een trotskistische groepering, die in de jaren vóór de generaalscoup uitblonk in hetzecampagnes tegen de PKI, steeds opnieuw met vervalste documenten schermde om de communisten te bezwadden en na de coup bleek te beschikken over bepaalde nauwe relaties met revisionistische groeperingen in de socialistische landen. De tegenwoordige minister van buitenlandse zaken, Malik, is afkomstig uit deze partij.

En onlangs werd met ‘goedkeuring van het bewind’ een nieuwe islamitische partij opgericht, Partai Muslim Indonesia, waarin een aantal bestaande organisaties gaat samenwerken.

Het is duidelijk, dat het voortbestaan van deze partijen en groeperingen geheel afhankelijk is van de mate, waarin zij het bewind ondersteunen bij zijn pogingen zijn machtspositie te stabiliseren.

Dat geldt ook voor de Indonesische pers.

Na de machtsgreep werden meer dan 30 dagbladen en tijdschriften verboden. Vele honderden journalisten werden gearresteerd en in concentratiekampen opgesloten. Bij de thans nog steeds aan de gang

zijnde zuivering wordt regelmatig melding gemaakt van de arrestatie of verwijdering van journalisten en publicisten van redacties van nieuwsbureaus en dagbladen.

Ook Chinese dagbladen werden verboden in de loop van de anti-Chinese campagne van het regiem.

Vele generaals en kolonels hebben zich tegenwoordig betrekkingen aangemeten als journalist, uitgever, drukker of voorlichtingsambtenaar.

De minister van Voorlichting van het bewind is B. M. Diah, een man die tijdens de revolutie collaboreerde met de Nederlandse machthebbers, de onder hem staande secretaris-generaal en directeuren-generaal zijn militairen van hoge rang, die de gehele papiervoorziening en grafische industrie in handen hebben genomen.

Duizenden ambtenaren van het ministerie werden gearresteerd of ontslagen.

Het nationale persbureau Antara werd reeds verschillende malen 'gezuiverd' en duizenden redactieleden en leden van het administratiepersoneel werden gearresteerd of ontslagen, zowel in Djakarta als bij de bijkantoren in Indonesië en in het buitenland. Kolonel Nasution werd de nieuwe directeur.

Zijn personeel bestaat vooral uit het voormalige personeel van het Nederlandse persbureau Aneta.

De Indonesische Journalisten Vereniging (PWI) is door het regiem overgenomen na een grondige zuivering van alle vooruitstrevende elementen. In het hoofdbestuur en in de plaatselijke afdelingen nemen talrijke nieuwbakken journalisten met militaire rangen de belangrijkste posten in.

Ook bij de radio-omroep zijn natuurlijk vele honderden medewerkers ontslagen. De leiding is ook hier in handen van de generaals.

Een pikante bijzonderheid is dat juist in de culturele sector van het maatschappelijke leven ineens vele

nieuwe figuren zijn opgedoken, die bij nadere beschouwing blijken te behoren tot de nauwe familierelaties van de aan het bewind zijnde generaals.

Behalve enkele dagbladen van grote partijen heeft het leger de uitgave in handen van die bladen, die als spreekbuis van het regiem dienst kunnen doen.

Angkatan Bersendjata (De Gewapende Macht) is het legerdagblad, dat de koers van Nasution vertegenwoordigt en in vele plaatselijke edities verschijnt over geheel Indonesië.

Pelopor Baru (Nieuwe Baanbreker) staat onder leiding van kolonel Sofjan Mochtar.

Ampera, het dagblad van brigadegeneraal Subardiman, is de trouwe spreekbuis van het Suhartobewind. Suhardiman is, behalve directeur van dit blad, ook nog voorzitter van de vakbond van het generaalsbewind, SOKSI en tevens verantwoordelijk voor de staatsbedrijven.

Berita Yudha (Oorlogsnieuws) staat onder leiding van een groep militairen, waarvan onder meer brigadegeneraal Mawawi Alif deel uitmaakt. Het blad heeft nauwe verbindingen met de Murba partij.

Intussen staken vele dag- en weekbladen de verschijning vanwege de financiële moeilijkheden waarin zij door de stijgende papierprijzen en de toenemende armoede van de bevolking, die zich nauwelijks een dagblad kan permitteren, zijn gebracht. Het is duidelijk dat het generaalsbewind alleen steun geeft aan die kranten die het betrouwbaar acht.

De totaal-oplage van kranten is gedaald van 1,4 miljoen tot nog geen 700.000 ex. (Antara-bericht van 29 augustus 1967). En dat terwijl Indonesië 110 miljoen inwoners telt.

Wat de persvrijheid betreft staat het bewind oogluikend toe, dat op ondergeschikte punten kritiek wordt uitgeoefend op de gang van zaken in het land. Sprekende gevallen van corruptie worden soms

uitvoerig in bepaalde kranten belicht. De betreffende figuren blijken in de praktijk echter steeds op bescherming van de zijde van hun militaire collega's te kunnen rekenen, zodat het bijna nooit tot bestraffing komt.

Ook de tegenstellingen tussen bepaalde belangengroepen van de nationale bourgeoisie, de bureaucratische kapitalisten van het generaalsbewind en de tegenstellingen binnen het leger, komen, zij het in bedekte termen, tot uiting in de nog bestaande persorganen.

Wie echter fundamentele kritiek uitoefent op het bewind of zich in de periode na oktober 1965 achter Sukarno heeft opgesteld, kan er zeker van zijn door financieringsmoeilijkheden of het wegblijven van papierleveranties van de markt te worden geveegd, zoals de afgelopen jaren vele krantenuitgevers hebben bemerkt.

Terwijl de militarisering van de leiding van het bestuursapparaat op elk niveau doorgang vindt en het politieke leven en de persvrijheid aan banden zijn gelegd, stuit het regiem steeds weer op nieuwe moeilijkheden, die het gevolg zijn van de economische chaos.

Eén facet van deze moeilijkheden wordt gevormd door het ambtenarencorps.

Volgens cijfers van het Indonesische Bureau voor de Statistiek zijn er met inbegrip van het leger en de beampten op de genationaliseerde bedrijven ongeveer 2,5 miljoen regeringsambtenaren.

Hiervan bevindt zich 71% op Java en het restant is verdeeld over de andere eilanden van het rijk.

In de loop van 1966 en 1967 zijn honderdduizenden ambtenaren gearresteerd of ontslagen wegens hun politieke gezindheid of de verdenking lid te zijn van vooruitstrevende organisaties.

De politiek van het generaalsbewind is er op gericht

om, behalve deze ‘politiek onbetrouwbare’ figuren nog enkele honderdduizenden andere ambtenaren te ontslaan. Reden hiervoor zijn in hoofdzaak de moeilijkheden die het bewind op het ogenblik heeft met het financieren van zijn eigen apparaat. De uitgaven voor het regeringsapparaat zijn te hoog en maken volgens het dagblad Berita Yudha van 17 februari 1967 bijna de helft uit van de begroting.

Rationalisering, verder gaande zuivering, efficiency en produktieverhoging waren de voorwendsels, die bij dit ontslag worden gebruikt. Honderdduizenden gezinnen van ontslagen, gearresteerde of vermoorde ambtenaren leven onder de ellendigste omstandigheden. Zonder enige hulp van de staat of met een klein wachtgeld, moeten vrouwen en kinderen leven, verstoken van de meest noodzakelijke levensbehoeften.

De werkloze ambtenaren, die wel ondersteuning genieten, vormen een zware belasting voor het bewind en zijn bovendien een bron van openlijke ontevredenheid en verzet. Maar ook het leven van de ambtenaren in actieve dienst is verre van rooskleurig.

Van vele zijden is verklaard dat op dit moment het maandsalaris van een ambtenaar nauwelijks voldoende is om 7 dagen sober te leven.

Volgens gegevens van een ambtenaar van het gemeentebestuur van Semarang moet daar 70% van de beambten met allerlei bijbaantjes, straatverkoop, fietsenreparatie, etc., proberen hun gezinnen in leven te houden (Antara 28 februari 1968).

Terwijl de generaals en de bureaucratistische kapitalisten zich voortdurend verder verrijken, neemt de armoede onder de ambtenaren hand over hand toe. De inflatie en de snel stijgende prijzen van de dagelijkse levensbehoeften maken het ook deze groep onmogelijk een maar enigszins normaal leven te leiden.

De salarissen zijn sterk achtergebleven.

Dat geldt natuurlijk niet voor het militaire personeel. Terwijl het civiele personeel ongeveer tweemaal de omvang heeft van het militaire, staat op de begroting voor hen 35% en voor de militairen 65% van de salarispost.

Het is begrijpelijk dat de weelde waarmee de generaalskliek zich heeft omringd, de fabelachtige luxe waarin de hogere militairen en de met hen collaborerende ambtenaren leven, steeds meer onrust veroorzaakt bij de bevolking, een onrust die zelfs in de gelijkgeschakelde pers en in de correspondenties van de buitenlandse journalisten steeds meer opduikt.

De economische wanorde en slechte sociale toestanden hebben daarbij ook geleid tot toename van de misdaad. Roof, diefstal en afpersing zijn aan de orde van de dag. Vooral bij het leger heeft dit alles zulke vormen aangenomen, dat de bevelhebber van Djakarta, generaal-majoor Amir Machmud, volgens een Antara-bericht van 6 juli 1967 moest verklaren, dat 'er bij iedere gelegenheid en overal morele ondergang, wangedrag, gezagscrises en sociale onrust wordt aangetroffen'. Verder zei hij: 'In sommige delen van de gewapende strijdkrachten, zowel op hoog als op laag niveau, valt morele degeneratie te constateren, wat het prestige van het leger in de ogen van het publiek schade berokkent'.

Dat het voor de generaalskliek door dit alles steeds moeilijker wordt haar bewind te handhaven, ondanks alle anti-democratische maatregelen, valt niet moeilijk te raden.

Om het bewind te beschermen en voor de buitenlandse monopolies veilig te stellen, is een steeds verder ingrijpen in het dagelijks leven van het land noodzakelijk geworden. Dat het culturele leven hierbij niet wordt vergeten blijkt reeds uit de hiervoor

beschreven crisissfeer in de wereld van de pers. Ook op andere facetten van het culturele leven drukten de generaals hun misdadige stempel.

DE GENERAALS EN DE CULTUUR.

Een van de paradepaardjes van de kapitalistische ontwikkelingshulp aan de ontwikkelingslanden is het beschikbaar stellen van hulp bij het onderwijs.

Men begrijpt zeer goed dat de voorwaarde voor het slagen van een land mede bepaald wordt door de mate waarin het erin slaagt nieuwe kaders te kweken, die het land moeten helpen opbouwen.

Daarom krijgt dit soort hulp in de vorm van apparatuur, uitlening van onderwijskrachten, schenken van boeken, altijd veel publiciteit. Men vergeet echter erbij te vermelden, dat deze vorm van hulp slechts een fractie vormt van de kapitale som, die middels investeringen en leningen weer in veelvoud terug zal vloeien naar de 'gulle' gevers. Ook Indonesië heeft hulp van dit genre ontvangen. Vooral uit Nederland en ook (in de vorm o.a. van een boekengeschenk van U.S.I.S. en de Rockefeller Foundation) uit de Verenigde Staten.

Of hierdoor het onderwijs in Indonesië zal worden geholpen, is maar zeer de vraag, ook als we de toestand waarin het op dit ogenblik verkeert eens nader bezien.

Volgens een verslag van Antara van 18 maart 1967 maakte de voorzitter van de (uiteraard van vooruitstrevende elementen gezuiverde) Vereniging van Onderwijzers op een congres bekend, dat er een tekort bestond aan 90.000 onderwijzers voor het Lager Onderwijs.

Wat was daarvan de oorzaak? Deze voorzitter weet dit onder meer aan het feit dat tienduizenden onderwijzers gearresteerd of ontslagen waren wegens 'linkse' sympathieën en dat meer dan 10.000 onderwijzers waren omgebracht.

Het via dit congres officieel bekend gemaakte cijfer van tienduizend slachtoffers bij het lager onderwijs kunnen we nog wel verdubbelen, gezien de cijfers die over andere bevolkingsgroepen zijn bekend geworden.

Dezelfde voorzitter verklaarde ook dat er ca. 25.000 onderwijzers ontslagen waren.

Ook dit cijfer moet met een korreltje zout worden genomen, want in een persbericht van 17 december 1966 uit Duta Masjakarat, het dagblad van de Moslem-partij, werd onder meer verklaard dat alleen op Midden-Java al ongeveer 80.000 onderwijzers ontslagen waren, omdat ze verdacht werden van relaties met de PKI of met communisten.

In ieder geval blijkt uit deze cijfers dat het generaalsbewind de volledige verantwoording draagt voor de ontwrichting van het lager onderwijs in het land.

Hierdoor wordt aan ongeveer 2 miljoen kinderen het broodnodige onderwijs onthouden en geeft in vele scholen één onderwijzer les in 2, 3 of 4 klassen tegelijk.

Een persbericht van Antara uit Samarinda (Oost- Borneo) van 29 juli 1967 maakt melding van een protest van de plaatselijke bevolking wegens het feit dat zich in dat gebied slechts één school bevindt met 400 leerlingen en één onderwijzer.

Op Zuid-Sumatra wordt het tekort op ongeveer 4500 onderwijzers geschat. Maar mede door gebrek aan geld kan men slechts 700 nieuwe leerkrachten plaatsen (Antara, 8 augustus 1967).

Uit een artikel van Berita Judha van 29 juli 1967 blijkt, dat alleen in Djakarta al een tekort bestaat van 3000 onderwijzers. Het gevolg hiervan was dat (in 1967) 600.000 leerplichtige kinderen tussen 7 en 13 jaar niet naar school konden gaan.

Volgens het Ministerie van Onderwijs kan het tekort

pas over 18 jaar zijn aangevuld, doordat de kweekscholen jaarlijks slechts 5000 onderwijskrachten afleveren.

Onder leiding van het generaalsbewind (secretarisgeneraal van het ministerie van onderwijs is een brigade-generaal; de directeur-generaal voor het lager onderwijs een kolonel) groeit de chaos bij het onderwijs snel en zeker.

De 400.000 leerkrachten bij het lager onderwijs leiden hetzelfde moeizame bestaan als de in het vorige hoofdstuk genoemde ambtenaren en kunnen van hun maandsalaris slechts 7 tot 10 dagen rondkomen.

De scholen bevinden zich in een slechte staat. Vele scholen op het platteland zijn vernietigd als 'bolwerken van het marxisme'. Er is een ernstig tekort aan leerboeken en andere behoeften.

Op vele plaatsen moeten de leerkrachten met behulp van de bevolking trachten de scholen gaande te houden, omdat het regiem geen geld beschikbaar kan stellen.

Terwijl de onderwijsbegroting in 1966 nog 5,6% van de staatsbegroting uitmaakte, werd dat voor 1967 teruggebracht tot 4,3%.

Het is vanzelfsprekend dat onder deze omstandigheden weinig animo bestaat voor een carrière bij het onderwijs.

Vele afgestudeerde onderwijzers geven de voorkeur aan werk bij een particuliere onderneming. Op West-Java was dat het afgelopen jaar ruim 60%. Het tekort daar is daardoor zo opgelopen, dat in sommige plaatsen nog slechts één onderwijzer per school beschikbaar is.

Bij het middelbaar onderwijs is de toestand zo mogelijk nog slechter. Ook hier zijn duizenden bevoegde leerkrachten gearresteerd of weggejaagd.

Bovendien werden grote aantallen leerlingen van de hogere klassen gearresteerd of van school gejaagd,

terwijl de scholierenorganisaties werden opgeheven. Vele oudere leerlingen zijn vermoord.

Het bewind sloot bovendien een aantal kleine en grotere instellingen voor hoger onderwijs, die door vooruitstrevende bewegingen waren opgericht. Volgens de directeur-generaal voor Hoger Onderwijs Dr. Masjuri werden in totaal 22 universiteiten en instituten gesloten op beschuldiging van betrekkingen met de communisten, zo meldde het blad Berita Yudha van 9 april 1967.

Volgens deze woordvoerder van het bewind werden bovendien vele docenten en professoren ontslagen of gearresteerd en ook lager personeel van de universiteiten. Duizenden studenten is de toegang tot de universiteiten ontzegd.

Zoals uit recente persberichten blijkt gaat de zuivering bij de wetenschappelijke instellingen nog steeds door en vallen er nog dagelijks ontslagen.

Zoals wij in het vorige hoofdstuk reeds schreven, zijn ook bij de staatsomroep verregaande zuiveringen doorgevoerd.

De directeur van Radio Djakarta werd tezamen met tientallen personeelsleden gearresteerd. Ook bij de plaatselijke stations is een groot deel van het oude personeel ontslagen. In alle gevallen werden hun plaatsen ingenomen door militairen.

De druk van de censuur is in deze sector bijzonder zwaar, omdat de radio bij de massacommunicatie van de 3.000 eilanden van het rijk een grote rol speelt. Er zijn ruim anderhalf miljoen geregistreerde radiotoestellen in het land.

De filmmarkt, die jarenlang gesloten werd gehouden voor westerse films van dubieuze kwaliteit, wordt thans overspoeld door gangster- en misdaadfilms. En zelfs vanuit het regiem zijn reeds klachten geuit over de slechte invloed van deze produkten op de jeugd en de toeneming van de jeugdcriminaliteit hierdoor.

Aan alle sectoren van de Indonesische cultuur is grote schade toegebracht door het beleid van het bewind. Vele vooruitstrevende componisten en musici zijn gearresteerd en er bestaat een officieel verbod hun liederen of muziek uit te voeren.

Ook in de sportbonden is het generaalsbewind binnengedrongen en aan het hoofd van de belangrijkste bonden staan tegenwoordig militairen. Een van de eerste daden van het generaalsbewind was het uitvaardigen van een verbod op het in bezit hebben van marxistische literatuur. De werken van Marx, Engels, Lenin, Stalin en Mao Tse-tung en de vele uitgaven van theoretici van de PKI zijn in grote aantallen op de brandstapel terechtgekomen.

Alle vooruitstrevende literatuur werd verwijderd uit bibliotheken, scholen, universiteiten en uit de boekhandel.

Vooraf in Djakarta werden in bepaalde wijken huis aan huis door de militairen huiszoekingen verricht om na te gaan of men zich aan dit verbod hield. Overtredingen werden in sommige gevallen met de dood bestraft.

Ook de geschriften van vooruitstrevende schrijvers, waarvan er velen gevangen zitten of werden vermoord, zijn verboden, evenals vertalingen van buitenlandse progressieve auteurs. Daarentegen heeft het bewind de deuren wijd open gezet voor de literatuur en lectuur van zijn nieuwe bondgenoten. Vooral de vele tijdschriften uit de Verenigde Staten en de zeer dubieuze ontspanningslectuur uit Hongkong en andere landen overstromen nu de markt.

Dit heeft zulke ontstellende vormen aangenomen dat van religieuze zijde en van de zijde van de Indonesische Uitgeversvereniging gewaarschuwd is tegen de schadelijke invloed ervan op de moraal van de jeugd, zo lezen we in het dagblad Suluh Marhaen van 22 juli 1967.

De activiteiten van de Indonesische Staatsuitgeverij, uiteraard onder leiding van een brigade-generaal (Sujatmo) zijn sterk teruggelopen, doordat het bewind te weinig geld beschikbaar stelt.

Van een cultuurpolitiek is onder het nieuwe bewind geen sprake. Tienduizenden cultuurdragers, die behoorden tot het beste deel van het Indonesische volk, zijn vermoord of gevangengenomen. De nieuwe elite van Djakarta heeft met open armen de zegeningen van de westerse 'cultuur' ontvangen, die door de imperialistische mogendheden met gulle hand worden rondgedeeld. Dat deze 'culturele happening' in Djakarta geheel wordt gedragen door de commercie, speelt geen rol. De importcultuur bestaat in hoofdzaak uit misdaadlectuur en slechte films, onschuldige moderne westerse muziek met daaraan gekoppeld echter de gehele nachtclubmentaliteit van rode lichtjes en striptease, die zo kenmerkend is voor de door Djakarta's elite zo bewonderde up- per-ten van het Westen. Dat in de straten van Djakarta duizenden prostituee's rondlopen en de hongerige daklozen elke dag in aantal toenemen, daarvan heeft men (nog) geen last ...

DE GENERAALS EN HET RECHT.

Terwijl het generaalsbewind verantwoordelijk is voor het ombrengen van honderdduizenden landgenoten en het enkele honderdduizenden anderen zonder enige vorm van berechting vasthoudt in concentratiekampen, velen daarvan al meer dan twee jaar, wordt er in Djakarta veel en langdurig gepraat over 'democratie en recht' en over de grondbeginselen van het bewind: 'waarheid en wet'.

Op alle mogelijke manieren probeert het bewind, daarin trouw bijgestaan door zijn helpers in het buitenland, een rookgordijn te leggen over zijn misdadige verleden en zijn onwettig heden.

Daartoe dienen dan vooral de processen, die met veel bombarie omgeven in Djakarta werden gehouden tegen vooraanstaande figuren van het oude bewind en tegen leden van de PKI.

Dwingende noodzaak was hierbij de toenemende afschuw van de buitenlandse openbare mening over de terreur van het bewind tegen delen van de bevolking na de machtsovername.

Hoewel de wereldpers over het algemeen met grote terughoudendheid en welwillendheid over deze zaken had geschreven, drongen na 1965 toch steeds meer gegevens door over de toestanden in het land. Vooral in dat deel van de Amerikaanse pers, dat zich tegenover de regeringspolitiek van Johnson opstelde en de Vietnam-politiek afkeurde, werd aandacht besteed aan de bloedige details van de vervolgingen. De bedoeling hiervan was niet zozeer het generaalsbewind te treffen, als wel te bewijzen tot welke gruwelen het ingrijpen van de beruchte geheime dienst van de Verenigde Staten, de CIA, had geleid.

De processen vonden plaats voor het Buitengewoon Militair Tribunaal (Mahmillub), dat bij presidentieel besluit No. 370/1965 op 4 december 1965 weer werd opgezet.

Beklaagden die voor dit tribunaal verschijnen, hebben geen recht van beroep en kunnen alleen gratie vragen aan de president.

Het tribunaal was al eens eerder actief geweest en oorspronkelijk opgezet in 1963 (presidentieel besluit No. 16).

Vooraf Nasution had zich ingezet voor dit tribunaal. Door n.l. de rebellie van bepaalde groepen via dit tribunaal te behandelen, zoals de gevallen van Nat- sir, Sjaffrudin, Hussein en andere leiders van de PRRI/ Permesta beweging, had het leger de mogelijkheid deze groepen te beschermen.

Een speciaal artikel in de statuten zei n.l. dat de vonnissen niet openbaar gemaakt mochten worden zonder toestemming van de opperbevelhebber van het leger, dat was dus Nasution zelf.

De opzet slaagde volkomen; de opstandelingen kregen niet de doodstraf, maar slechts lichte straffen van twee tot tien jaar.

Sukarno stemde op Nasutions aandringen al spoedig in met een amnestie voor deze lieden, terwijl andere figuren uit deze groep zelfs niet berecht werden, maar in verbanning gingen in de luxueuze rustoorden in de bergen.

Zo berechtte het leger dus mensen, die veel leed gebracht hadden over het volk en over . . . het leger. Want niet alleen sneuvelden vele soldaten tijdens deze opstand, maar ook het fregat Hang Tuah werd tot zinken gebracht door de CIA-piloot Allan Pope, die weliswaar ter dood werd veroordeeld, maar later stilletjes is vrijgelaten.

Op 4 december 1965 dwong men Sukarno zijn handtekening te plaatsen onder een besluit waarbij

Suharto de zeggenschap kreeg over het tribunaal.

Hij maakte uit wie er berecht zouden worden, hij stelde de acte van beschuldiging samen en bovendien benoemde hij de leden van het tribunaal.

Hierdoor werd hij aanklager en rechter tegelijk en had als uitvoerend president bovendien de bevoegdheid overgenomen om gratie te verlenen. Een bijzonder onafhankelijke rechtspraak dus. Bovendien werden slechts geselecteerde journalisten toegelaten, die schreven wat de generaals wensten.

Ondanks dit alles zijn er toch vele berichten geweest, waaruit duidelijk werd hoe dapper zich de beklaagden in deze processen hebben gedragen.

Onder de veroordeelden bij deze 'processen' bevonden zich leden van het partijbestuur van de PKI zoals Peris Pardede, Njono, Sudisman en Suwardining-sih; hogere militairen zoals brigade-generaal Ulung Sitepu, luchtmaarschalk Omar Dhani; hoge ambtenaren als minister Subandrio, gouverneur Dalam, burgemeester Utomo Ramelan van Surakarta en vele andere bekende persoonlijkheden: militairen, ambtenaren en burgers. De meesten werden ter dood veroordeeld, slechts enkelen kregen levenslang.

Behalve deze mensen - enkele tientallen - waarvan de zogenaamde berechting werd gebruikt als demonstratie van het democratische en wettige karakter van het bewind, bevinden zich nog enkele honderdduizenden Indonesiërs in kampen en gevangenissen.

Dit is geen overdrijving, maar berust op een verklaring van de procureur-generaal van het bewind, generaal-majoor Sugih Arto, die aan de pers verklaarde dat er op dat moment (27 juli 1967) 255.000 mensen in de gevangenis zaten op verdenking betrokken te zijn geweest bij de 30 september beweging. Berita Judha, een dagblad van de generaals, publiceerde deze verklaring.

Uiteraard ging hij niet in op de toestanden, die heersen in de gevangenissen en kampen, waarin deze mensen verblijven.

Nieuwsbureau Antara publiceerde in augustus 1967 een verslag, waarin onder meer staat dat de gevangenis van het stadje Pajakumbuh op Midden-Sumatra zo vol zat, dat een zestigtal andere gearresteerde communisten was ondergebracht in de nauwe ruimte onder een tribune van de plaatselijke renbaan.

In Berita Judha van 27 juli 1967 worden gegevens gepubliceerd uit een verslag van de militaire commandant van Midden-Java, majoor Surono, die onthulde dat alleen op Midden-Java al ongeveer 40.000 communisten en andere vooruitstrevende mensen opgesloten zaten in gevangenissen en kampen. Voor deze gevangenen werd maandelijks een bedrag van anderhalf miljoen rupiah uitgetrokken.

Wie in het volgende hoofdstuk de prijzen beziet van de allernoodzakelijkste levensmiddelen en daarna een eenvoudig rekensommetje maakt, kan nagaan onder welke omstandigheden deze gevangenen moeten leven en vaak nog zwaar werk moeten verrichten als dwangarbeiders. Vaak worden de in zeer moeilijke omstandigheden levende familieleden gedwongen om de gevangenen in leven te houden met voedselpakketten.

Gebrek aan medicijnen, slechte sanitaire toestanden en de verzwakte weerstand zorgen ervoor dat onder de gevangenen vele besmettelijke ziekten, zoals dysenterie en beriberi heersen. Duizenden gaan ten gronde aan de zware dwangarbeid die zonder voldoende voedsel wordt verricht bij het graven van kanalen, aanleg van dammen en wegen en andere zware werkzaamheden. Onder andere werkzaamheden moet ook worden verstaan het werken op de rubberplantages van het Amerikaanse Goodyear-concern op Noord-Sumatra, waar duizenden gevangenen

‘benut’ worden als goedkope arbeidskrachten. Het generaalsbewind heeft alle bestaande voorschriften met betrekking tot de rechtspraak en het gerechtelijk onderzoek met de voeten getreden. Er is geen veiligheid of waarborg voor de fundamentele rechten van de mens. Nog steeds worden op de meest vage beschuldigingen mensen gearresteerd. Vooral in de loop van 1967 werd bij voorbeeld de zuivering in leger en vloot doorgezet. Honderden officieren en soldaten werden gearresteerd. Vele anderen wisten zich door hun vlucht naar de binnenlanden aan arrestatie te onttrekken. Ook in april 1968 brachten de kranten in Nederland weer berichten over de arrestaties in Djakarta. Ook blijkt uit verschillende berichten dat executies nog steeds voortgang vinden. Zo passen de generaals dus wet en recht toe op hun tegenstanders.

Hoe is het gesteld met de gerechtigheid van het regiem, waar het gaat om eigen volgelingen?

Een van de beloftes die het regiem deed toen het de macht had overgenomen was, dat men de corruptie genadeloos zou bestrijden. Nu was dit op zichzelf al een vreemde zaak, want juist in de hogere leger- kringen was de corruptie een alledaags verschijnsel voordat de generaalskliek de regering had overgenomen.

Na die tijd namen deze kwalijke verschijnselen hand over hand toe. Waar tevoren burgerfiguren zeer lucratieve inkomsten hadden door allerlei illegale handelingen, namen nu de militairen dit over. Het bewind richtte ter bestrijding van de corruptie allerlei comité’s en commando’s op. De pers werd door het onbehagen bij de bevolking gedwongen stelling te nemen tegen het regiem met betrekking tot de strijd tegen de corruptie. Maar vanaf eind 1965 hadden deze praktijken zich zozeer geworteld onder alle rangen van het leger, dat Suharto op 14 augustus 1967

een legerorder uitvaardigde, die een aantal algemeen bekende corruptiepraktijken van het leger verbood, o.a.:

het misbruik maken van legerfaciliteiten en -materialen, zoals uniformen, wapens en transport;

het verkrijgen van geld of bijdragen door bedreiging in havens, winkelcentra en markten;

zelf voor rechter te spelen;

het negeren van verkeersregels, gevaarlijk optreden met militaire transportvoertuigen;

het misbruik maken van macht en autoriteit van het leger;

het misbruik maken van legerfunctie;

deelname aan misdadige activiteiten, zoals diefstal, roofovervallen, moord, smokkel;

het optreden als ‘beschermers’ of lijfwachten voor niet-geautoriseerde personen tegen beloning;

afpersing;

het uitoefenen van druk op radiostations etc. om werk van relaties of vrienden uitgevoerd te krijgen; het uitoefenen van druk teneinde kinderen op scholen geplaatst te krijgen;

verkoop van bioscoop- of treinkaartjes tegen zwarte prijzen.

De in deze legerorder genoemde misdaden hebben dan nog betrekking op de grote steden en de grote eilanden. Op afgelegen eilanden is de toestand vaak nog veel ernstiger, daar heeft de misdaad onvoorstelbare vormen aangenomen en is hij de ongekroonde koning. Ook de tegenstellingen tussen verschillende groepen in het leger spelen een rol. Zij arresteren elkaars bendes onder het mom van anti-corruptie- of anti-smokkelcampagnes en laten het soms tot een berechting komen.

Daarbij speelt het ‘recht’ echter geen enkele rol, het gaat alleen om de verzwakking van elkaars gelederen.

Dat onder de bevolking en vooral onder de jeugd steeds fellere reacties worden opgeroepen door de praktijken van het generaalsbewind is duidelijk.

DE GENERAALS EN HUN ONDERDANEN.

‘Als men de jeugd van Indonesië met het kloppend geweten van dit land zou willen vergelijken, kan men met recht zeggen dat Indonesië voortdurend hartkloppingen heeft. De acties tegen corrupte ambtenaren en de hoge rijstprijzen gaan onvermoeid door en de geschilderde leuzen die weer als effectief wapen worden gebruikt liegen er niet om: Het volk heeft honger. Waar is de rijst? Executeer corrupte ambtenaren in het openbaar! ..

‘Het dagblad Pelopor Baru berekende dat een arbeidersgezin met drie kinderen 4500 rupiah per maand nodig heeft, waartegenover een inkomen staat van duizend rupiah ..

‘Een kapper uit Djakarta vraagt nu voor haarknippen 1 liter rijst ..

Dit zijn een drietal fragmenten uit een artikel in De Volkskrant van 17 februari 1968.

Duidelijk blijkt hieruit dat het regiem met grote moeilijkheden te kampen heeft.

Hoewel de hierboven gemelde demonstraties stevig onder controle staan van de militaire machthebbers, blijkt alleen al uit het feit dat men ze moet toestaan, hoezeer het bewind rekening moet houden met de onlustgevoelens van de bevolking.

Hoe het met de levensstandaard van de bevolking staat, blijkt overduidelijk uit de andere fragmenten. Opnieuw moet men hierbij in het oog houden, dat hier sprake is van de hoofdstad van het grote Indonesië, die zogezegd als paradepaardje moet dienen voor het bewind.

Hoe dan de toestand elders mag zijn, kan men slechts vermoeden. Van de 112 miljoen mensen tellende bevolking van Indonesië leven er meer dan

85% op het platteland, waar de levensstandaard altijd al veel lager is geweest.

De landelijke bevolking, die voor het grootste deel uit boeren en landarbeiders bestaat, wordt heviger dan ooit tevoren uitgebuit door grootgrondbezitters, bureaucratische kapitalisten en woekeraars, die hen samen met de heersende militaire kongsi tot op het gebeente uitzuigen.

Volgens een opgave van het Indonesische ministerie van sociale zaken van midden 1967 zijn er 59.663 dorpen.

Waar de meerderheid van de stedelijke bevolking al leeft onder het bestaansminimum, is de toestand in de dorpen ronduit afschuwelijk. Steeds weer duiken in de pers berichten op over hongersnoden in bepaalde districten of epidemieën van besmettelijke ziekten.

De verbindingen op het platteland verkeren voor zover aanwezig in een zeer slechte staat. Van de slechts 80.000 km wegen die steden en kleinere plaatsen in het land met elkaar verbinden, zijn slechts 16.000 km geasfalteerd. Uit een Nederlands persbericht van 12 juli 1967 vernemen we dat het Indonesische ministerie van Openbare Werken schat dat 80% van deze wegen aan vernieuwing of herstel toe is.

De elektriciteitsvoorziening is op het platteland praktisch nihil. Van de 110 miljoen inwoners heeft volgens het Indonesische blad Kompas van 18 maart 1967 slechts 4 miljoen de beschikking over elektriciteit. Daarbij speelt natuurlijk niet alleen de beschikbaarheid, maar ook de duurte een rol.

De medische dienst op het platteland is evenals die in de grote steden een ernstig probleem. Er is gebrek aan geneesheren, medicijnen en ziekenhuizen. De minister van Gezondheid verklaarde onlangs dat er slechts 4000 artsen in Indonesië zijn, dat betekent

ongeveer één dokter voor 27.000 mensen. Deze artsen hebben dan nog voor het grootste deel hun praktijk in de grote of kleine steden, zodat het platteland vrijwel verstoken is van vakkundige medische hulp. Waar deze wel aanwezig is, zijn de hoge honoraria en de duurte van de medicijnen, die vaak alleen op de zwarte markt verkrijgbaar zijn, hindernissen voor een behoorlijke gezondheidszorg.

Malaria, tuberculose, dysenterie, beriberi zijn nog steeds vaak voorkomende ziekten op het platteland en in mindere mate ook in de steden. Vooral in bepaalde streken lijdt een groot deel van de bevolking aan malaria. De sterftcijfers zijn zeer hoog. In de buurt van Parang op Zuid-Celebes leed 75% van de boeren aan malaria, volgens een Antara-bericht uit Makassar van 3 augustus 1967.

Op Java kwam in 1967 in verschillende gebieden pokken voor en De Telegraaf van 1 maart 1968 meldde uit Djakarta dat er op Oost-Java een builenpest-epidemie was uitgebroken en dat aan de Wereldgezondheidsorganisatie om hulp was gevraagd.

De toestand wordt in de hand gewerkt, doordat er schaarste bestaat aan zeep, nadat vele kleinere industrieën hebben moeten sluiten.

De grote armoede op het platteland heeft vele mensen gedwongen naar de steden te vertrekken in de hoop daar werk te vinden. Al spoedig gaan deze mensen deel uitmaken van het duizendkoppige leger van bedelaars en zwervers die met hele gezinnen op straat slapen en in de vuilnisbakken van de restaurants naar iets eetbaars zoeken.

Voorop Java is de situatie ernstig. Terwijl de bevolking jaarlijks met ongeveer 3,4% toeneemt, wordt de werkloosheid in de stad en op het platteland steeds groter. De politiek van het generaals- bewind is hiervoor in hoge mate verantwoordelijk, doordat het de nationale industrie, zoals we nog zullen

zien, in een uitgesproken crisissituatie heeft gebracht.

Niet alleen onder de arbeiders en boeren is de werkloosheid groot. Volgens een Antara-bericht van 17 januari zouden in 1967 ongeveer 9.000 afgestudeerden van Indonesische en buitenlandse universiteiten zonder werk zijn.

Het aantal prostituees is door dit alles op schrikbarende wijze toegenomen.

Volgens een bekendmaking van de politie van Surabaya (Oost-Java) staan in deze stad al 835 bordelen ingeschreven met meer dan 4000 prostituees. De gouverneur van Djakarta verklaarde volgens het blad Suluh Marhaen van 3 augustus 1967 dat er in de hoofdstad ca 12.000 prostituees waren en rond 30.000 dakloze zwervers.

Een deel van de prostitutie in de grote steden is georganiseerd en leden van de gewapende macht treden op als 'beschermers' van deze vrouwen, die door honger en armoede naar de steden gedreven zijn er daar aan prostitutie en misdaad te gronde gaan. Elseviers Weekblad van 17 februari 1968 maakt melding van een vrouw uit Tandjungkarank in de Lampongs. Zij bood voor prijzen, variërend van 2500 tot 1500 rupiah, drie van haar kinderen te koop aan.

Gevraagd naar het waarom, antwoordde de wanhopige moeder: 'Als deze kinderen bij mij blijven zullen zij van honger sterven .. .'

In hetzelfde blad werd bericht over verschillende ernstige gevallen van hongersnood, waarbij reeds vele slachtoffers zijn gevallen.

Grote delen van de bevolking zijn niet in staat zich behoorlijk te voeden of te kleden en vooral de miljoenen werklozen worden bedreigd door een langzame uithongering.

Intussen blijven de kosten van het levensonderhoud stijgen. De officiële indexcijfers gaan met waanzinnige

sprongen omhoog. De prijzen van de meest noodzakelijke levensbehoeften stijgen elke maand, zonder dat daar een reële inkomstenverhoging tegenoverstaat.

Ter illustratie een staatje uit het Indonesische blad 'Business News' van 14 december 1967, waarin de prijzen worden gegeven van enkele levensbehoeften in december 1967 en daarachter de prijzen zoals ze in januari van dat jaar waren.

Het feit, dat er prijzen bestaan voor deze goederen betekent uiteraard niet dat ze overal volop verkrijgbaar zijn.

De zwarte markt tiert welig voor alle in het lijstje genoemde goederen en vooral aan rijst en olie is een groot tekort. Dat wordt wel geïllustreerd door het eerder genoemde voorbeeld van de kapper uit Djakarta, die liever rijst dan geld ontvangt voor zijn werk.

	Prijzen	in rupiah's
	jan.	dec.
	*67	*67
Rijst 2de kwaliteit per liter	7,92	26,—
Zoutevis per kg	39,17	76,43
Cocosolie per fles 2	5,76	38,71
suiker per kg	19,67	22,79
zout per blok	2,68	7,50
kerosine per fles	1,38	3,99
sunlight zeep per staaf	14,51	21,14
textiel, ruwe kwaliteit per meter	24,85	40,—
batik, laagste kwal. per lap	76,28	207,14

Deze cijfers zijn afkomstig uit officiële bronnen en vormen waarschijnlijk slechts het gemiddelde van Djakarta. Uit persberichten blijkt dat in de meer afgelegen gebieden zoals b.v. de Ambonese eilanden de prijs vaak tweemaal zo hoog is. Maar ook in Djakarta is de prijs soms veel hoger dan het officiële

cijfer aangeeft. Het Algemeen Handelsblad van 7 februari 1968 meldt een rijstprijz van 60 rupiah in de hoofdstad en in Palembang zelfs van 100 rupiah. Het rijst vraagstuk vormt een van de ernstigste problemen voor het huidige bewind. Waar de andere rijkdommen van het land in steeds sterkere mate aan de buitenlandse monopolies worden uitverkocht, hebben het bureaucratische kapitalisme en de nationale financierswereld zich met name geworpen op de rijst als voorwerp van winstbejag en speculatiezucht.

De corruptie die bij de in- en verkoop en bij de distributie van de rijst voorkomt, is ten hemel schreiend. Elseviers Weekblad gaf in het nummer van 17 februari 1968 hiervan enkele voorbeelden.

De rijst uit de Lampongs wordt naar Djakarta verscheept en het tekort in die streek wordt vervolgens vanuit Djakarta met diezelfde rijst weer aangevuld. Veel van de Indonesische rijst die naar Singapore wordt geëxporteerd komt - vele malen duurder - weer als importrijst in het land terecht.

Ook vertelt het blad, dat de rijsthandelaren van het platteland soms wel tien maal een militaire post passeerden op weg naar de markt. Bij elke post moest uiteraard 'tol' worden betaald.

Volgens officiële cijfers, waarbij het blad zelf vraagtekens plaatst wordt de binnenlandse rijstproduktie voor 1968 op 10 miljoen ton geraamd. Het verbruik daarentegen wordt geschat op 11,2 miljoen ton. Het resterende deel zal dus moeten worden ingevoerd, waartoe een bedrag van minstens 205 miljoen U.S.A. \$ nodig is.

Bovendien zijn deze cijfers bijzonder geflatteerd, omdat door het wanbeheer van de grootgrondbezitters en het nijpende gebrek aan kunstmest de produktie nauwelijks stijgt en hier en daar zelfs een dalende tendens vertoont.

Tenslotte is bij deze cijfers uitgegaan van een minimum-rijstverbruik per persoon van 94 kilo per jaar (Berita Yudha, 24 februari 1967), terwijl in andere landen waar rijst het hoofdvoedsel is, dit verbruik aanzienlijk hoger ligt. In Japan is het b.v. 160 kilo. De rijstpolitiek van het bewind leidt dus regelrecht naar een catastrofe en de pogingen door het opkopen van rijst bij de boeren (tegen te lage prijzen) althans de prijs enigszins in de hand te houden, mislukken door het drijven van de speculanten, waarvan er (al weer) velen klinkende militaire rangen bezitten. Hongersnood op grote schaal kon tot nu toe worden voorkomen door de extra-kredieten die het bewind voor rijstaankopen uit het buitenland ontving.

Intussen hebben de pogingen die het generaalsbewind met behulp van het Internationale Monetaire Fonds en buitenlandse credieten doet om de inflatie te stoppen, nauwelijks succes.

Het tekort op de begroting, dat in 1967 meer dan 10 miljard rupiah(!) bedroeg, zal in 1968 nog groter worden. Het streven van Djakarta om de inflatie in 1968 beneden de 50% te houden, is al mislukt. De prijzen stegen in de eerste maanden van het jaar al veel meer.

Op de begroting van 1967 werd ongeveer 1/3 gedekt door de buitenlandse hulp, die het bedrag van 200 miljoen dollar overschreed.

Met de sterke achteruitgang van de produktie, het voedselvraagstuk en de corruptie zijn ook de vooruitzichten voor 1968 slecht. De minister van Financiën verklaarde reeds in 1967 dat voor 1968 buitenlandse leningen tot een bedrag van tenminste 350 miljoen dollar nodig zouden zijn om de begroting althans enigszins in evenwicht te brengen.

Generaal Suharto heeft volgens een Antara-bericht verklaard, dat de toch al zo zwaar belaste bevolking

door middel van nieuwe en zwaardere belastingen belangrijk meer zal moeten opbrengen dan in 1967. Ondanks alle lapmiddelen om de inflatie en de geldontwaarding tegen te gaan, blijft de geldcirculatie stijgen. In december 1965 bedroeg deze 2.982 miljoen rupiah en eind 1967 reeds 40.549 miljoen rupiah. De schulden aan het buitenland zijn gestegen tot bedragen, die nauwelijks meer in rupiah zijn uit te drukken en ondanks het meerdere malen verleende uitstel, blijft deze last ook drukken op alle plannen die het bewind voor de nabije toekomst poogt te maken.

De economische crisis vreet intussen verder door. Niet alleen de hoge belastingen en de geldontwaarding zijn oorzaak van het sluiten van vele grote en kleine nationale bedrijven, maar vooral ook de concurrentie van de buitenlandse monopolies, die via allerlei voordelige regelingen en met belasting- faciliteiten van het bewind de markt trachten over te nemen.

Dat dit zeer wel lukt, blijkt uit het Antara-bericht van eind 1967, waarin wordt verklaard dat 60% van de Indonesische textielindustrie stilligt en de vooruitzichten voor 1968 nog somberder zijn. De totale industriële capaciteit wordt nauwelijks voor de helft benut en dan nog voor een deel gesubsidieerd. De werkloosheid blijft stijgen en het verzet tegen de regeringspolitiek ten opzichte van de nationale industrieën neemt dan ook steeds scherper vormen aan. Niet alleen bij de arbeiders en boeren, maar ook in de kringen van de ondernemers.

‘In zulk een situatie steekt snel het oude wantrouwen weer de kop op. Ditmaal ontwaakt de achterdocht niet bij de eenvoudige massa, maar juist in die kringen waarin Indonesiërs en Chinezen zelf op economisch gebied werkzaam zijn. Méént men het wel met die buitenlandse hulpverlening voor de

binnenlandse industrie? Wil men niet veeleer door de buitenlandse hulpverlening de industrie van de ‘donorlanden’ zelf bevoordelen?’, zo schrijft Elseviers Weekblad poeslief over de grote onrust onder de Indonesische kapitalisten. Dit alles betekent dat de tegenstellingen binnen het regiem zich steeds meer verscherpen.

Teneinde een deel van de verantwoordelijkheid voor de economische chaos van zich af te wentelen, heeft het regiem zijn toevlucht genomen tot een ook in Indonesië al zeer oud strijdmiddel van de heersende klassen: de rassenvervolging.

Slachtoffer hiervan werd opnieuw de grote Chinese bevolkingsgroep in het land.

Niet alleen werd door deze anti-Chinese campagnes de aandacht tijdelijk afgeleid van andere vraagstukken, maar ook paste dit uitermate goed in de strategie die was uitgestippeld door het Amerikaanse Pentagon, dat zo snel mogelijk verslechtering wenste van de relaties tussen Indonesië en de Chinese Volksrepubliek. Tienduizenden Chinezen werden gevangengenomen of vermoord, beroofd van al hun bezittingen of gedeporteerd. Chinese scholen en universiteiten werden gesloten en organisaties verboden.

Voor zover het welvarende of rijke Chinezen nog is toegestaan te werken of handel te drijven, wordt vaak chantage en afpersing door de militaire bendes bedreven.

Daar een belangrijk deel van de economie van het land in handen was van Chinezen, heeft ook dit mede geleid tot de desorganisatie van de industrie en de export.

Door allerlei beperkende en discriminerende maatregelen worden bovendien niet alleen de belangen van de Chinese bevolkingsgroep geschaad, maar die van de gehele bevolking.

Zoals bij elke pogrom zijn vooral de Chinese arbeiders en middenstanders het slachtoffer geworden van de rassenpolitiek van het bewind. De grote Chinese financiers en exporteurs uit Djakarta laat men uit tactische overwegingen wel met rust. Zij kunnen rekenen op de bescherming van de legerbajonetten, die elders voortdurend de levens bedreigen van het Chinese bevolkingsdeel.

De toestanden, die vandaag heersen in de Indonesische economie, het politieke leven en alle andere facetten van het maatschappelijk leven, drukken natuurlijk het zwaarst op de armste bevolkingsgroep. Het zijn vooral de arbeiders en arme boeren, die het gelag betalen voor de tienduizenden binnen- en buitenlandse parasieten, die op het Indonesische eilandenrijk zijn neergestreken.

DE GENERAALS EN HET PROLETARIAAT.

Van de arbeidende bevolking van Indonesië is ongeveer 73% in de landbouw werkzaam. Acht procent werkt in de industrie en de rest bij de openbare diensten en het vervoer.

De werkloosheid, die nog steeds toeneemt, omvatte volgens het ministerie van Arbeid in 1967 18 miljoen arbeiders, waarvan 3 miljoen in de steden en 15 miljoen op het platteland.

Men kan veilig aannemen dat deze cijfers, die toen al aan de lage kant waren, op het ogenblik nog veel ongunstiger liggen. Bovendien is er zowel in de industrie als op het platteland in grote mate sprake van gedeeltelijke werkloosheid.

Hoe leven de arbeiders?

Uit een reeds eerder geciteerd dagbladartikel blijkt, dat een arbeidersgezin met 3 kinderen minstens 4500 rupiah per maand nodig heeft.

Het salaris daarentegen bedraagt gemiddeld slechts 1000 rupiah volgens deze krant.

In werkelijkheid zijn de lonen van de arbeiders veel lager en bovendien blijven de door de inflatie noodzakelijke loonsverhogingen steeds verder achter bij de werkelijke stijging. Het is moeilijk een juist inzicht te krijgen in de werkelijke betaalde lonen van dit moment, vooral ook omdat men in vele bedrijven in de steden en als vanouds op het platteland een gedeelte van het loon uitbetaalt in rijst.

Men hoeft echter slechts uit te gaan van de hiervoor genoemde rijstprijzen - officieel of zwart - om een beeld te krijgen van wat een arbeider zelfs met een hoog loon kan kopen.

Door de gedeeltelijke werkloosheid, die honderdduizenden heeft getroffen, wordt het gemiddelde

officiële loon vrijwel nooit bereikt. Het bankroet van de textielindustrie en de ondergang van grote delen van de overige lichte industrie, veroorzaakt door de belastingpolitiek van het bewind, de hoge grondstoffenprijzen en kapitaalsmoeilijkheden enerzijds en de door lage invoerrechten en andere faciliteiten gestimuleerde buitenlandse concurrentie anderzijds, heeft ernstige gevolgen voor de arbeiders.

In een kleine stad op West-Java, waar de textielindustrie voor 90% plat ligt, lopen meer dan 20.000 arbeiders zonder werk. Dat bij een dergelijke economische politiek, die het buitenland bevoordeelt ten koste van de nationale belangen, tegenstellingen worden opgeroepen, is duidelijk en de kritiek op het generaalsbewind van nationale industriële zijde neemt dan ook hand over hand toe.

Anderzijds heeft het Indonesische kapitalisme na de generaalscoup en de erop volgende vernietiging van de arbeidersorganisaties, zoals de sterke vakbond SOBSI, met veel succes een politiek gevoerd van loonsverlaging of loondruk.

De overvloed aan arbeidskrachten, het verbod van de generaals om op enige wijze acties te voeren voor verbetering van de levensvoorwaarden en de dreiging van de legerbajonetten zijn de factoren die voor dit opdringen van de kapitalistische macht verantwoordelijk zijn.

Fabrieken, ondernemingen en plantages zijn bovendien door het generaalsbewind uitvoerig 'gezuiverd' van 'procommunistische' elementen. Waarmede het bewind natuurlijk doelt op die arbeiders die optraden voor verbetering van de levensomstandigheden. Het bewind heeft een nieuwe algemene vakbeweging opgericht, SOKSI (Centrale organisatie van socialistische arbeiders), die (alweer) onder leiding staat van een militair, namelijk brigade-generaal Suhardiman.

Ook de grote plaatselijke afdelingen van deze bond - wij weten dat ons verhaal eentonig wordt - staan onder leiding van militairen.

Deze 'socialistische arbeidersorganisatie' is een onverhuld werktuig van het bewind om de groeiende strijdbaarheid van het proletariaat in toom te houden. De voorzitter van deze vakbond heeft, volgens het Jaarboek 1967 van Far Eastern Economic Review, niet alleen stakingen en langzaam acties verboden, maar ook alle vergaderingen over loon- vraagstukken. En natuurlijk is bij decreet van de 'kameraad-voorzitter-brigade-generaal' het zingen van De Internationale strafbaar verklaard.

'De staat verdrukt, de wet is leugen', dat kan voorlopig nog slechts gefluisterd worden en zeer voorzichtig omdat er een armzalige spion of provocateur klaar kan staan om tegen een karige beloning van wat rijstkorrels een arbeider aan te geven.

Het is tussen haakjes met deze 'vakbond', dat bepaalde vakbonden uit socialistische landen zulk een innig contact onderhouden!

De scherpe uitbuiting van het proletariaat is op het platteland zo mogelijk nog intenser.

Op de ruggen van de arme boeren en de plantagearbeiders hebben zich vele soorten bloedzuigers vastgezet. Was voorheen de georganiseerde macht van de grote boerenbewegingen, die vele landhervormingen doorvoerden, voldoende geweest om de grootgrondbezitters, handelaars, woekeraars en andere bandieten in bedwang te houden, na de machtsovername veranderde dit snel.

Het generaalsbewind heeft ook op het platteland vele tienduizenden communisten en andere vooruitstrevende mensen, die de boeren via hun organisaties de weg hadden gewezen naar een beter leven, vermoord. De landhervorming, de agrarische wetgeving over de oogstverdeling en andere vóór
1966

afgedwongen verbeteringen werden zonder meer buiten werking gesteld.

Alle hervormingen en verbeteringen die na jarenlange strijd door de boerenmassa's waren bereikt, zijn letterlijk in bloed weggespoeld. De feodale uitbuiting heeft zich weer in oude glorie hersteld. Deze uitbuiting heeft verschillende vormen. De kleine zelfstandige boeren worden door de plattelandswoekeraars en geldschieters meedogenloos vervolgd. De armoede is oorzaak, dat zelfs voor het zaaigoed leningen moeten worden afgesloten, waarmede de nieuwe oogst al reeds voor een groot deel verloren gaat. De renten zijn zo hoog, dat het niemand lukt om - eenmaal in handen van de kleine of grote financiers - zichzelf weer vrij te maken.

De feodale landheren verpachten hun gronden soms onder voorwaarde dat de pachtsom wordt voldaan in de vorm van arbeid op hun eigen landerijen. Nu de eens zo machtige vuist van de boerenorganisatie verlamd is, komen daarbij natuurlijk vele buitensporigheden voor.

Ook veel voorkomend is het 'halfbouw'-systeem, waarbij de pachtboeren een deel van de opbrengst aan de landheren moet afstaan. Vooral op West-Java wordt dit systeem toegepast. Vaak gaat het hier om de helft van de oogst (Maron), op sommige plaatsen ook om een derde of $\frac{2}{3}$ deel (Mertilu of Merlima).

Vele kleine zelfstandige boeren hebben de laatste jaren hun land verloren aan de woekeraars of aan de landheren, doordat ze niet in staat waren aan hun zware verplichtingen te voldoen.

De monopoliepositie van de handelaren en ook die van de militaire regeringsinkopers zorgt ervoor dat de prijzen die de boeren voor hun produkten ontvangen zeer laag zijn.

De levensstandaard op het platteland en met name op Java is dan ook bedroevend laag.

In grote delen van het land bezitten de boeren nauwelijks kleding. De rijst die zij verbouwen is een luxe, die ze zich in vele gevallen niet eens zelf kunnen permitteren. In vele streken leeft men van maniok, zoete aardappelen of andere eetbare zaken, die de vrouwen en kinderen in de oerwouden verzamelen.

De massa landloze en werkloze boeren zijn een gemakkelijke prooi voor de feodale landheren. Uitzicht op werk is er niet, noch in de kleine plattelands-industrieën en huisindustrieën, noch in de steden. Zij worden bijna letterlijk slaven van de grootgrondbezitters of plantageondernemers.

De wat grotere boeren of zij die zich nog hebben weten te handhaven worden niet alleen van particuliere zijde geplunderd. Ook het bewind in Djakarta met zijn verschillende telkens weer verzwaarde belastingen: grondbelasting (in één jaar tijd verviervoudigd), belasting op de bebouwing, op de veestapel, bijdragen aan verschillende ‘opbouwfondsen’ en allerlei plaatselijke fondsen.

Daarbij komt dan nog dat in vele streken de militaire vertegenwoordigers van het regiem hun eigen zak spekken met eigen ‘belastingen’ en andere knevelarijen.

Dat vindt ook in de lagere regionen plaats. Vijfenvijftig procent van de plattelandsdorpshoofden zijn vervangen door militairen van lagere rang. Zij en hun ondergeschikten leven als parasieten op de plaatselijke bevolking.

Geen wonder dus dat de rijstproductie voortdurend afneemt, daar de oogst van de boer - al schamel door het gebrek aan kunstmest - toch in handen raakt van speculanten en feodale landheren.

Vooraf de laatste tijd komen er vele berichten uit Indonesië waaruit blijkt dat juist op het platteland de hongersnood toeneemt. In 27 dorpen in het zuiden

van Midden-Java stierven in de eerste helft van 1967 volgens een Antara-bericht meer dan 5.000 mensen van honger en uitputting.

Op het eiland Lombok - belangrijk productiecentrum van rijst, sojabonen en vee - stierven in 1966 meer dan 10.000 mensen aan honger en ondervoeding. De export van rijst en andere daar in overvloed gekweekte landbouwprodukten ging echter gewoon door. De winstmogelijkheden buiten het eiland waren voor landheren en handelaren immers vele malen groter dan in het binnenland.

Ook de plantagearbeiders hebben te lijden onder de antisociale politiek van het bewind. De grote rubber- en suikerplantages, die eens door de arbeiders waren overgenomen van de in hoofdzaak buitenlandse eigenaars, zoals het Amerikaanse Goodyear- concern, zijn door het bewind teruggegeven aan de monopolies.

De bewindvoerders zijn in vele gevallen militairen.

Daar de arbeidskracht op het platteland zeer goedkoop is, leven de plantagearbeiders en hun gezinnen onder de meest mensonterende omstandigheden. Het loon wordt uitbetaald in (te weinig) rijst en wat geld, dat niet eens toereikend is om de meest noodzakelijke dingen zoals zeep en petroleum voor verlichting aan te schaffen. Deze zaken zijn bovendien door het uitermate slechte distributiesysteem niet vaak te krijgen en daardoor buitensporig duur.

Deze groepen arbeiders zijn dan ook nauwelijks minder dan slaven, die 10 uur per dag werken, gedurende zeven dagen per week. Hun toestand wordt alleen nog overtroffen door die van de duizenden dwangarbeiders van het regiem, gevangenen, communisten en anderen, die door het regiem op de plantages te werk zijn gesteld. Die groep ontvangt nog minder en staat daarbij bloot aan de wreedheid van de bewakers in hun groene uniformen.

Uit de hier gegeven voorbeelden blijkt dat de toestand in Indonesië slecht is en dat een gunstiger ontwikkeling niet valt te verwachten, zolang het generaalsbewind aan de macht is.

De toenemende onrust van de bevolking, de tegenstellingen in het bewind zelf, alles wijst erop dat er weinig stabiliteit te verwachten valt in de nabije toekomst.

Dat wil niet zeggen dat het bewind gemakkelijk zal verdwijnen. De arbeidersklasse van Indonesië, de vooruitstrevende intelligentsia en de andere anti- monopolistische krachten in het land staan aan het begin van een lange weg, die moet voeren naar een nieuwe toekomst.

In deze documentatie over de gebeurtenissen in Indonesië wordt het generaalsbewind systematisch doorgelicht.

Afkomst en verleden van deze met ongrondwettelijke middelen aan de macht gekomen heersers worden aan de kaak gesteld. Aangetoond wordt met welk doel honderdduizenden Indonesische burgers, communisten en andere patriotten vervolgd en vermoord werden: n.l. teneinde de weg vrij te maken voor de volledige uitverkoop van de Indonesische republiek aan buitenlandse kapitaalsgroepen. Het recht wordt met voeten getreden, de rijke cultuur vernietigd. Bodemrijksdommen, bedrijven en plantages zijn of worden verkwanseld.

De meest geplaagde slachtoffers van deze uitverkoop zijn de arbeiders- en boerenmassa's en de kleine zelfstandigen. Zij zijn beroofd van hun meest elementaire rechten en gaan gebukt onder werkloosheid, armoede en honger.

Tegen het bewind en zijn politiek is zich echter een revolutionaire beweging aan het ontwikkelen.

Ondanks de strenge censuur en de zwijgzaamheid van vele persorganen over de gebeurtenissen in Indonesië, worden hierover dagelijks nieuwe feiten bekend.

In de concentratiekampen van het generaalsbewind leven en sterven onder niet minder barbaarse omstandigheden dan dit bij de Griekse politieke gevangenen het geval is, tienduizenden Indonesische arbeiders, boeren en intellectuelen.

Hulp aan deze slachtoffers en steun aan de opgang komende revolutionaire beweging moet en kan in vele vormen gebeuren. Hieraan wil dit actuele boekje een bijdrage leveren met het brengen van onweerlegbare feiten over de daden van het generaalsbewind.

